

” School is my temple, temple is my god”

Lasten oikeudet koulunkäyntiin Nepalin vuoristokylässä

Helsingin yliopisto
Kasvatustieteiden maisteriohjelma
Luokanopettajan opintosuunta

Pro gradu -tutkielma 30 op
Kasvatustiede
Marraskuu 2020
Aino Sonninen

Ohjaaja: Sirpa Tani

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Kasvatustieteellinen tiedekunta, Kasvatustieteiden maisteriohjelma		
Tekijä - Författare - Author Aino Sonninen		
Työn nimi - Arbetets titel "School is my temple, temple is my god": Lasten oikeudet koulunkäyntiin Nepalin vuoristokylässä		
Title "School is my temple, temple is my god": Children's rights in education in a mountain village in Nepal		
Oppiaine - Läroämne - Subject Kasvatustiede		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Pro gradu -tutkielma / Sirpa Tani	Aika - Datum - Month and year Marraskuu 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 72 s.
Tiivistelmä - Referat - Abstract <p>Tutkimuksessani kuvaan, analysoin ja tulkitsen lasten oikeuksien toteutumista nepalilaisessa Randepun vuoristokylässä, jonka koulussa toimin vapaaehtoisena opettajan roolissa lyhyen jakson syksyllä 2019. Tutkimuksessani keskityn pääasiassa tarkastelemaan lasten oikeuksia koulunkäyntiin kylän koulussa (Shree Naba Jyoti Silvano Basic School). Tutkimuskysymykseni ovat: 1) Mitä lapsen oikeuksia Shree Naba Jyoti Silvano Basic Schoolin opetuksessa toteutuu ja millaisia oikeuksia jää toteutumatta? sekä 2) Millä tavoin minä vapaaehtoistyöntekijänä koin lasten oikeuksien toteutuvan tutkimuskylässä yleisellä tasolla? Tulkitsin myös koulun ulkopuolella tapahtuvia ongelmakohtia lasten oikeuksissa.</p> <p>Tutkimukseni kirjallisuuteen perustuvassa osassa perehdyn YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen sekä Nepalin lainsäädäntöön. Käsittelen myös Nepalin yleistä tilannetta teorian valossa, mutta myös länsimaalaisen silmin, omien tulkintojeni ja kokemusteni kautta. Tutkimukseni kysymyksenasettelu ja aihe muodostuivat oman henkilökohtaisen kiinnostuksen takia. Tutkimukseni aihe oli ainutlaatuinen, joten aikaisempia tutkimuksia aiheesta ei juurikaan ollut. Tutkimuksia Nepalista, lasten oikeuksista Nepalissa ja koulutusjärjestelmästä kuitenkin oli olemassa.</p> <p>Lähestyin tutkimusaiheeni etnografisen tutkimusotteen tavoin huolimatta siitä, että vierailin kylässä vain lyhyen ajan. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt olivat koulun oppilaita, joiden oikeuksia tutkin. Tutkimukseen osallistui myös kylän aikuisia jäseniä sekä vapaaehtoistyöntekijöitä. Etnografisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti tutkimusaineistoni muodostui hyvin monipuolisesta materiaalista: omista havainnoistani, tekemistäni päiväkirjamerkinnöistä, vierailuni aikana ottamistani valokuvista sekä omista kokemuksistani tutkimukseen liittyneen kenttäperiodin aikana. Lisäaineistona toimivat ennalta suunnittelemat keskustelut opettajien, oppilaiden ja muiden yhteisön jäsenten kanssa.</p> <p>Lapsen oikeudet eivät suurilta osin toteutuneet kylässä. Tutkimustulosten mukaan ongelmakohtia esiintyi seuraavanlaisissa lasten oikeuksissa: oikeus koulutukseen, tyttöjen oikeudet, oikeus sanitaatioon, terveydenhuoltoon ja puhtaaseen juomaveteen, lapsiavioliitot ja lapsityö. Oikeus koulutukseen sisälsi monia esteitä ja epäkohtia. Pitkät koulumatkat estivät osaltaan lapsen oikeutta koulutukseen ja koulutuksen laatu sekä materiaali puutteet olivat heikot. Lapsilta oli näin myös eväty mahdollisuus jatko-</p>		

opiskeluihin. Koin tulokset ristiriitaisiksi poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi. Lasten oikeudet eivät toteutuneet yleisellä tasolla kylässä, mutta olosuhteisiin nähden tämä oli yleistä. Tulokset olivat herättäviä ja ne tiedostamalla voidaan kehittää koulun ja kylän toimintaa.

Avainsanat - Nyckelord

Lapsen oikeudet, ihmisoikeudet, YK:n lapsen oikeuksien sopimus, Nepal, etnografia

Keywords

Children's rights, human rights, UN Convention on the Rights of the Child, Nepal, ethnography

Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited

Helsingin yliopiston kirjasto, Helda / E-thesis (opinnäytteet)

Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information

Tiedekunta - Fakultet – Faculty Educational Sciences		
Tekijä - Författare - Author Aino Sonninen		
Työn nimi - Arbetets titel “School is my temple, temple is my god”: Lasten oikeudet koulunkäyntiin Nepalin vuoristokylässä.		
Title “School is my temple, temple is my god”: Children’s rights in education in a mountain village in Nepal.		
Oppiaine - Läroämne - Subject Education		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Master’s Thesis / Sirpa Tani	Aika - Datum - Month and year November 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 72 pp.

Tiivistelmä - Referat - Abstract

In my research, I describe, analyze, and interpret the realization of children's rights in a Nepalese mountain village called Randepu, where I volunteered as a teacher for a short period during the fall of 2019. I focus mainly on examining children's rights in education at the village's school. My research questions were: 1) What rights of the child are realized in the education of Shree Naba Jyoti Silvano Basic School and what kind of rights are not realized? and 2) In what way did I, as a volunteer, experience the realization of children's rights in the research village at a general level? I also interpreted issues outside of the school in children's rights.

In the literature-based part of my research, I become familiar with the UN Convention on the Rights of the Child and Nepalese legislation. I also addressed the general situation in Nepal in the light of theory as well as through Western eyes, my own interpretations and my own experiences. The questioning and the topic of my research were formed out of my own personal interest. The topic of my research was unique, so there was little previous research on the topic. However, there were studies about Nepal, children's rights in Nepal and the education system of Nepal.

I approached my research topic through an ethnographic research method despite visiting the village for only a short time. The participants in the study were students at the school whose rights I was studying. Adult members of the village as well as volunteers also participated in the study. In accordance with the principles of ethnographic research, my research material consisted of very diverse material: my own observations, the diary entries I made, the photographs I took during my visit, and my own experiences during the field period associated with the research. Unforeseen discussions with teachers, students and other members of the village served as additional material.

The rights of the child were largely not realized in the village. According to the results of the study, there were problems with children's rights: the right to education, girls' rights, the right to sanitation, health care and clean drinking water, child marriages and child labor. The right to education contained many obstacles and disadvantages. Long hikes to school contributed to the obstruction of the child's right to education and the quality of education and material deficiencies were poor. The children were thus also denied the opportunity for postgraduate studies. I felt the results were inconsistent due to exceptional circumstances. Children's rights were not realized at a general level in the village, but given the circumstances, this was common. The results were influential, and the awareness of the results could be used to improve the school's and village's functioning.

Avainsanat - Nyckelord

Lapsen oikeudet, ihmisoikeudet, YK:n lasten oikeuksien sopimus, Nepal, etnografia

Keywords

Children's rights, human rights, UN Convention on the Rights of the Child, Nepal, ethnography

Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited

Helsinki University Library – Helda / E-thesis (theses)

Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information

Helsinki University Library – Helda / E-thesis (theses)

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	1
2	Nepal.....	4
2.1	Nepal kehittyvänä maana	4
2.2	Köyhyys	8
2.3	Terveydentila	9
3	Lapsen oikeudet Nepalissa	12
3.1	Lapsen oikeuksien kartoitus	12
3.2	Lapsityö.....	14
3.3	Lapsikauppa.....	16
3.4	Lapsiavioliitto	17
3.5	Syrjintä	20
4	Koulutus ja koulutusjärjestelmä Nepalissa.....	21
4.1	Koulutus ihmisoikeutena Nepalissa	21
4.2	Nepalin koulutusjärjestelmä ja sen puutteet	22
5	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	26
6	Tutkimuksen toteutus.....	27
6.1	Solukhumbun alue ja Randepun kylä.....	27
6.2	Tutkimuksen toteutus käytännössä	29
6.3	Etnografia – tapa nähdä toisin.....	30
6.4	Tutkimusaineisto.....	33
6.5	Analyysin toteutuksen vaiheet.....	34
7	Tutkimustulokset ja niiden tulkintaa.....	37
7.1	Oikeus koulutukseen	38
7.1.1	Koulutuksen laatu ja sen kehittäminen.....	38
7.1.2	Vaellusmatkat kouluun	46
7.1.3	Materiaalipuutteet	48
7.1.4	Jatko-opiskelumahdollisuudet	50

7.2 Tyttöjen oikeudet ja asema yhteisössä	52
7.3 Lapsityö.....	54
7.4 Oikeus sanitaatioon, puhtaaseen juomaveteen ja terveydenhuoltoon.....	55
7.5 Lapsiavioliitot	57
7.6 Yhteenveto tuloksista	59
8 Luotettavuus	61
9 Pohdintaa.....	63
Lähteet.....	66

TAULUKOT

Taulukko 1. Nepalín yhteiskunnan rakenne. (World Factbook, 2020.)	5
Taulukko 2. 20 valtiota, joissa lapsiavioliitot ovat yleisimpiä (Girls not brides, 2018).	19
Taulukko 3. Lukutaidottomien määrä Nepalissa vuonna 2018 (UNESCO, 2018.)	25
Taulukko 4. Tutkimuksen aineisto.	35

KUVIOT

Kuva 1. Lapsen oikeudet maailmalla 2018 (Humanium, 2018).....	13
Kuva 2. Nepalín koulutusjärjestelmä. (UNESCO Institute for Statistics, 2020.).....	23
Kuva 3. Syitä siihen, miksi 5–24-vuotiaat nuoret ja lapset eivät osallistu koulunkäyntiin Nepalissa. (Unicef, 2016b, s. 35.).....	24
Kuva 4. Randepun kylän sijainti Nepalissa.....	28
Kuva 5. Tutkimustulosten jäsentely.....	37
Kuva 6. Englanninkielinen aakkostaulu.....	38
Kuva 7. Minä ja opettamani ryhmä: Narayan, Sudip, Janyka ja Malati.	40
Kuva 8. Kaikki koulun 18 oppilasta kyseisenä päivänä. Kuvassa myös koulun opettaja Nirmala, vapaaehtoinen Tanja ja Pooja.	40
Kuva 9. Koulun opettaja Umesh yhdessä oppilaiden kanssa.	43
Kuva 10. Oppilaat kokeilevat ensimmäistä kertaa vesivärejä ja opettelevat maalaamaan.....	43
Kuva 11. Oppilaiden ensimmäisten käsityötuntien lopputulos.....	44
Kuva 12. Oppilaiden musiikintunti.	45
Kuva 13. Oppilaat harjoittelevat Suomesta tuotujen tangrammien käyttöä ensimmäistä kertaa.	45
Kuva 14. Tytöt aamulla lähtemässä vaeltamaan kouluun.	46
Kuva 15. Aamuisen koulumatkan välipalatauko.	47
Kuva 16. Koulumatkan juomatauko. Tytöt juovat sekä täyttävät vesipullonsa.....	47
Kuva 17. 4–6-vuotiaiden oppilaiden luokka.	48
Kuva 18. Kouluvälineiden, vaatteiden ja tavaroiden lahjoitustilaisuus keväällä 2019.	49

Kuva 19. 4-vuotias oppilas nukkuu päiväunia lahjoitetun Frozen-makuupussin päällä.	49
Kuva 20. Janykan tulevaisuuden haaveammatti: lääkäri.....	50
Kuva 21. Narayanin tulevaisuudenhaaveammatti: poliisi.	51
Kuva 22. Sudipin tulevaisuuden haaveammatti: lentäjä.	51
Kuva 23. Kylän naiset katsomassa lapsia tanssimassa juhlapäivänä.	53
Kuva 25. Koulun oppilas on pukeutunut paikalliseen festivaaliin.	53
Kuva 24. Äiti ja tytär.	53
Kuva 26. Solina tekemässä töitä koulun jälkeen riisipellolla.	54
Kuva 27. Tyypillinen käymälä.....	56
Kuva 28. Narayan kantoside kädessä.	57
Kuva 29. Solinan isä.	58

1 Johdanto

“Education is a human right with immense power to transform. On its foundation rest the cornerstones of freedom, democracy and sustainable human development.” Kofi Annan, esipuheessa maailman lasten tilasta Unicefin raportissa vuonna 1999. (Bellamy, 1998.)

Nepalin köyhien vuoristokyläiden lapset näkyvät länsimaisessa arjessa lähinnä kehitysyhteistyöhankkeiden, hyväntekeväisyysjärjestöjen tai kansalaisjärjestöjen uutisoinnin ja kuvauksien kautta. YK:n mukaan Nepal on kolmanneksi köyhin 58 Aasian maista ja sen sijoitus on kuudenneksi heikoin inhimillisen kehityksen indeksin perusteella (Unicef, 2017). Monet eivät ole tietoisia, että Nepal on yksi maailman köyhimmistä ja vähiten kehittyneistä maista. Kansainvälisestä avusta huolimatta nepalilaisilla lapsilla ei ole kaikkia oikeuksia. Nepalissa melkein puolet tytöistä on solminut avioliiton ennen 18 vuoden ikää ja vuodessa noin 15 000–20 000 nepalilaista tyttöä salakuljetetaan kansainväliseen seksiorjuusteollisuuteen (Bhattarai, 2017). Sekä tytöt että pojat kärsivät köyhyydestä, aliravitsemuksesta, väkivallasta, lapsiavioliitoista, lapsikaupasta, terveydellisiä puutteista, lapsityövoimasta ja henkilöllisyyden puutteesta. Yli 30 % lapsista ei ole virallisesti rekisteröity väestörekisteriin Nepalin viranomaisten mukaan. (Humanium, 2019.)

Oikeus koulutukseen ja oppimiseen on kaikille ihmisille kuuluva ihmisoikeus. Koulutus on ihmisoikeus, koska se on tärkeä osa ihmisarvoa ja lisää ihmisarvoa tiedon, viisauden ja ymmärryksen kautta. Lisäksi koulutus on sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen ihmisoikeus. (Claude, 2005, s. 37–38.) YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksissa artiklassa 28 tunnustetaan lapsen oikeus koulutukseen. Artiklassa todetaan, että lapsella on oikeus koulutukseen, joka valtion on velvollisuus tarjota. Lisäksi koulutuksen tulee olla maksutonta ja pakollista. 29. artiklan mukaan koulutuksen tulee kehittää lapsen kykyjä, ihmisoikeuksien kunnioittamista, lapsen vanhempien sekä oman ja muiden kulttuurien kunnioittamista sekä suvaitsevuutta. (YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, 1989.)

Kaikkialla maailmassa nämä oikeudet eivät kuitenkaan toteudu, tai ne toteutuvat vain osittain. Nepalissa koulutus on teoriassa ilmaista ja pakollista 6–11-vuotiaille, kuten YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksissa todetaan. Siitä huolimatta vain 84 % lapsista käy koulua Nepalissa. Monet lapset lopettavat koulun ennen teini-ikää. Nepalissa myös tyttöjen ja poikien koulunkäymisessä on suuria eroja, jotka johtuvat perinteistä, kuten

nuorten tyttöjen varhaisista avioliitoista ja poikien koulutuksen suosimisesta. Nepalin koulutusjärjestelmän tilanne on huono. Epäpätevät opettajat ja rakennusten, materiaalien ja henkilöstön puute vähentävät mahdollisuuksia käydä koulua. Suurimpana haittana on köyhyys. (Humanium, 2019.)

Nepalissa on noin 1,6 miljoonaa lapsityöläistä. Lapsityöläiset ovat 5–17-vuotiaita ja noin 621 000 heistä tekee heidän omalle terveydelleen vaarallista työtä. Noin 60 % heistä on tyttöjä. Yleinen lapsityöläisen työ on työskentelyä kotiapulaisena. Suurin osa heistä on kotoisin Nepalin köyhiltä maaseuduilta. (Interpedia, 2019.) Valtaosa nepalilaisista asuu maaseudulla, vaikka kaupungistuminen eteneekin. Mäkinen ja vuoristoinen maasto tekee syrjäisistä alueista lähes saavuttamattomia, mikä tarkoittaa, että köyhyydellä ja syrjäytymisellä on selkeä maantieteellinen ja etninen ulottuvuus. (Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 8–12.)

Nepalin köyhät olosuhteet näkyvät myös tutkielmani tutkimuskohteessa, Randepun vuoristokylässä, jossa olin vapaaehtoistyöntekijänä opettajan roolissa. Randepun kylä sijaitsee Himalajan vuoristossa syrjäisellä maaseudulla. Kylä on vaativan ja pitkän matkan päässä Nepalin pääkaupungista Katmandusta, joka aiheuttaa kylän syrjäytymistä ja tätä kautta vaikuttaa myös negatiivisesti köyhyyteen. Randepun kylä on sen syrjäisen sijainnin takia täysin omavarainen, mutta myös köyhä.

Tutkielmassani tutkin lapsen oikeuksia opetukseen liittyen ja sitä, miten lapsen oikeudet toteutuvat Randepun kylässä sijaitsevassa Shree Naba Jyoti Silvano Basic Schoolissa sekä myös kylässä yleisesti. Tutkielmani on etnografinen tutkimus, joka korostaa tutkijan omaa roolia ja reflektointia tutkimuksessa. Perehdyn myös lasten oikeuksiin Nepalissa yleisesti kokonaiskuvan saamiseksi. Tutkin aiheetta oman henkilökohtaisen kiinnostuksen ja kokemuksen takia. Työskentelin vapaaehtoisena Randepussa vuoden 2019 elo-syyskuussa vapaaehtoisjärjestön Ullpledd Suomi ry:n kautta. Olin Nepalissa kuukauden ja kylässä vain kymmenen päivää, sillä matkustaminen kylään oli hankalaa: jeepillä matka Katmandusta kesti lähes vuorokauden. Opetin kylän pienessä koulussa matematiikkaa, englantia, kuvataidetta, käsitöitä sekä musiikkia. Oppilaat olivat iältään noin 4–10-vuotiaita. Koulussa oppilaita oli noin 19.

Luvussa kaksi kartoitan Nepalin tilannetta kehittyvänä maana. Tämän jälkeen, luvussa kolme, käsitelen lapsen oikeuksia viitaten pääosin YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, koska se toimii virallisena lähtökohtana lapsen oikeuksia tutkiessa. Koen, että teoriapohjainen tutustuminen lapsen oikeuksiin, Nepalin tilanteeseen sekä

tutkimusympäristöön palvelee tutkimukseni tarkoitusta lukijalle. Nepalin lasten oikeuksissa keskityn lapsityöhön, lapsikauppaan, lapsiavioliittoon sekä syrjintään. Luku neljä tarkastelee Nepalin koulutusjärjestelmää monipuolisesti ja taustoittaa sen puutteita. Luvussa viisi esittelen tutkimuskysymykset sekä tutkimustehtävän. Sen jälkeen taustoitan tutkimuskenttää, eli Randepun vuoristokylää Solukhumbun alueella, tutkimuksen käytännön toteutusta tutkimuskentällä, tutkimusaineistoa, etnografiaa tutkimusmenetelmänä sekä tekemiäni tulkintoja. Tutkimustulokset esittelen luvussa seitsemän, jonka lopussa teen tulosten yhteenvedon. Tutkimukseni luotettavuutta käsittelen luvussa kahdeksan. Tutkielmani viimeinen luku koostuu pohdinnasta.

Tutkimustehtäväkseni muodostui lasten oikeuksien kuvaaminen, tulkitseminen sekä analysoiminen Randepun kylässä. Tutkielmassani analysoin, miten lasten oikeudet toteutuivat kylän koulussa sekä koulun ulkopuolella. Lasten oikeuksissa esiintyi monia ongelmakohtia, joista syntyy ristiriitaisia ja osiltaan myös hyvin huolestuttavia piirteitä.

2 Nepal

Tässä luvussa käsittelen Nepalin yleistä tilannetta kokonaiskuvan saamiseksi. Nepal ja sen sisältämät yhteiskunnalliset ongelmat vaikuttavat suuresti lasten oikeuksiin ja heidän olosuhteisiinsa. Nepalissa suuria ongelmia tuottavat lapsityövoima, lapsikauppa, lapsiavioliitot, syrjintä, henkilöllisyyden puute, terveys, koulutus, tyttöjen ja naisten asema, köyhyys sekä maantieteelliset tekijät. Kartoittamalla näitä asioita saadaan luotua järkevä syy- ja seuraussuhde tutkielmani aiheelle.

2.1 Nepal kehittyvänä maana

Nepal on vuoristoinen maa ja se on yksi maailman köyhimmistä maista. Nepal sijaitsee Etelä-Aasiassa ja sen rajanaapurit ovat Kiina ja Intia. Nepalin maantieteellinen rakenne jakautuu kolmeen osaan: Terrainin tasainen alue Intian rajalla, Kiinan rajaan ulottuva Himalajan vuoristoalue ja näiden alueiden väliin sijoittuva kukkula-alue. Suurin osa väestöstä asuu maaseudulla ja vuoristossa, jossa olosuhteet ovat köyhemmät kuin kaupungeissa. (Dangal, 2011, s. 1–2; Suomen suurlähetystö Kathmandu, 2020.)

Nepal on kulttuurisesti rikas valtio. Etnisten ryhmien suuren lukumäärän takia koulutuksen tarjoaminen on vaikeaa. Nepal on monikulttuurinen ja -muotoinen maa, johon kuuluu noin 125 etnistä ryhmää (taulukko 1) ja kastiryhmää sekä yli sata puhuttua kieltä. Perinteiset kastijärjestelmät sisältävät monia perinteitä, asenteita ja tapoja. Tämä vaikeuttaa myös opetussuunnitelman, oppikirjojen ja opettajakoulutuksen toteuttamista. *The Constitution of the Kingdom of Nepal* julisti Nepalin monietniseksi ja monikieliseksi kansaksi vuonna 1990. Nepalin viralliseksi kieleksi julistettiin tällöin nepali. (Maskay & Maskay, 1995, s. 9.)

Taulukko 1. Nepalin yhteiskunnan rakenne. (World Factbook, 2020.)

Nepalin väkiluku	Noin 28.9 miljoonaa
Etniset ryhmät	125 eri etnistä ryhmää / kastia, joista kolme suosituinta ovat: Chhettri 16,6 % Brahman-Hill 12,2 % Magar 7,1 %
Kielet	123 kieltä, nepalia puhuu äidinkielenään 44,6 % väestöstä
Uskonnot	Hindulaisuus 81,3 % Buddhalaisuus 9 % Islam 4,4 % Kirant 3,1 % Kristinusko 1,4 % Muut 0,7 %

Nepalilla on monta merkittävää kohdetta maailman kulttuuriperintölistalla. Kulttuurin monimuotoisuus näkyy myös lukemattomien festivaalien määrässä. Festivaalit, jotka yhdistävät henkisiä arvoja, mytologioita ja luonnon elementtejä, ovat tärkeitä sekä nepalilaisille että Nepalín kulttuurihistorialle. Nepalín väliaikaisessa perustuslaissa vuonna 2007 todetaan Nepalín monikansallisten, monikielisten, uskonnollisten ja monikulttuuristen yhteisiksi tekijöiksi ja tavoitteiksi uskottavuus kansalliseen riippumattomuuteen, eheyteen, etuihin ja vaurauteen. (UNESCO Office Kathmandu & Nepal Ministry of Education, 2015, s. 1.)

Suurena ongelmana ovat myös merkittävät kehityserot maaseudun ja pääkaupungin Katmandun välillä. Maaseutu- ja vuoristoalueet ovat maantieteellisen syrjäisen sijaintinsa takia köyhtyneet. Köyhyys ja syrjäytyminen korreloivat Nepalissa lähes suoraan maantieteellisen sijainnin ja etnisyyden kanssa. (Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 8.) Monsuunisateiden aiheuttamat tulvat ja maanvyöryt hankaloittavat liikennettä ja katkaisevat jo entuudestaan huonolaatuisen tieverkoston maantieyhteyksiä päivisin Edellinen tieto on erittäin tärkeä tutkielmani kannalta, sillä tutkimukseni perustuu syrjäytyneelle vuoristoiselle maaseudulle. Alue on lähes saavuttamattomissa sen sijainnin takia, mikä johtaa syrjäytymiseen ja sitä kautta myös köyhyteen.

Nepal sijaitsee maanjäristysalueella. Huhtikuussa 2015 kaksi suurta maanjäristystä iski Nepaliin. Maanjäristys johti 9 000 ihmisen kuolemaan, 17 000 ihmisen loukkaantumiseen ja lähes miljoonan talon sortumiseen. YK:n virallisen raportin mukaan maanjäristysten uhrien oli täytynyt kääntyä rahanlainajien puoleen kotiensa jälleenrakentamiseksi, vaikka Nepalin hallitus vastaanotti yli neljän miljardin dollarin tuen, joka oli kohdistettu maanjäristyksen uhreille. Pääosa uhreista joutui selviämään ilman suojaa ja kattoa pään päällä monsuunisateiden ja talvien ylitse (Human Rights Watch, 2020). Maanjäristyksen jälkeinen rakennustyö on hidasta ja edelleen kesken. Vuonna 2016 vielä 600 000 perhettä oli ilman pysyvää asuinpaikkaa. Avun saanti ja rakennustyöt ovat hitaita myös vuoristoisen ja haastavan maaston takia. (Pelastakaa lapset, 2020.) Huolimatta aikaisemmista rajuista maanjäristyksistä, kuten vuonna 2015 tapahtuneesta järityksestä, maa on puutteellisesti valmistautunut mahdollisiin uusiin maanjäristyksiin (Suomen suurlähetystö Kathmandu, 2020). Vuoristoisen maaston ja äärimmäisten sääolosuhteiden, kuten maanjäristysten, tulvien ja kuivuuden, takia Nepal on herkkä ilmastonmuutokselle. Tämän tyyppiset äärimmäiset sääilmiöt aiheuttavat humanitäarisiiä katastrofeja, heikentävät satoa ja lisäävät myös tuholaisen määrää. Huoli on kuitenkin otettu vakavasti ja Nepal on sitoutunut moniin kansallisiin sopimuksiin ilmastonmuutoksen estämiseksi. Nepal pyrkii muun muassa vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä 50 % sekä tuottamaan 80 % sähköstä uusiutuvien energialähteiden avulla vuoteen 2050 mennessä. (Suomen suurlähetystö Kathmandu, 2020; Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 10–11.)

Nepal on köyhyydestä huolimatta onnistunut vähentämään äärimmäistä köyhyyttä. Poliittisesti Nepal on demokraattinen liittovaltio, jolla on monipuoluehallintojärjestelmä. Se oli pitkään itsenäinen kuningaskunta, kunnes maassa alkoivat poliittiset levottomuudet ja kuningas joutui luopumaan yksinvallasta vuonna 2008. Nepalissa vallitsi kapinallisten maolaississien ja kuninkaan armeijan välinen sisällissota, joka alkoi vuonna 1996 ja päättyi vuonna 2006. Sisällissodan aiheuttamien epävakauksien ja väkivaltaisuuksien jälkeen Nepalin 240-vuotinen monarkia lakkautettiin lopullisesti vuonna 2008, jolloin parlamentti julisti Nepalin demokraattiseksi liittovaltioksi. (Suomen suurlähetystö Kathmandu, 2020; Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 8.) Nepal siirtyi liittovaltiojärjestelmään vuonna 2017 (Unicef, 2017). Nepalin monipuoluedemokraattinen liittovaltio takasi Nepalille itsenäisen oikeuslaitoksen, vapaan lehdistön ja perustavanlaatuisia kansalaisoikeuksia (United Nations Conference on Trade and Development, 2001, s. 1).

Yhtenä suurimpana ongelmana Nepalissa on ollut kansalaisten eriarvoisuus, joka hidastaa maan kehitystä. Syksyllä 2015 Nepalilainen parlamentti hyväksyi uuden perustuslain, joka on auttanut Nepalia erityisesti demokratiakehityksessä (Ulkoministeriö, 2020). Uusi perustuslaki sisältää 31 perusoikeutta, joiden tarkoituksena on edistää demokratian lisäksi ihmisoikeuksia, ilmaista ja pakollista perusopetusta, Nepalilainen monietnistä yhteiskuntaa ja tuoda yleistä vakautta Nepaliin. Perustuslaki määrittää myös ensimmäistä kertaa kaikille nepalilaisille oikeuden sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja sosiaaliturvaan. (Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 11.)

Suomella on pitkä historia Nepalilainen kehitysyhteistyökumppanina. Vuodesta 1983 Suomi on tukenut Nepalia kohdistetusti erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin. Kehitysyhteistyöhankkeet sijoittuvat pääosin syrjäseuduille ja maaseudulle, joissa avun tarve on suurin. (Ulkoministeriö, 2020.)

Tällä hetkellä Nepalissa asuu 28,9 miljoonaa ihmistä (YK:n mukaan vuonna 2019 29,9 miljoonaa) ja väestön keski-ikä on hieman alle 25 vuotta. Elämän keston ennuste on noin 72 vuotta, mikä on suhteellisen hyvä ottaen huomioon Nepalilainen terveydenhuollon tilan ja maan köyhyyden. (Worldometer, 2020.)

World Economic Situation and Prospects (WESP) on määritellyt maailman valtiot kolmeen eri luokkaan: kehittyneet taloudet, siirtymävaiheen taloudet sekä kehittyvät taloudet. Nämä luokat kuvaavat maiden taloudellisia tilanteita ja määritelmät ovat tehty tämän kriteerin perusteella. Näistä luokitteluista syntyneitä ryhmiä voidaan jakaa alaryhmiin: esimerkiksi kehittyviä talouksia voidaan jakaa maantieteellisesti kuuteen eri ryhmään: Afrikka, Itä-Aasia, Etelä-Aasia, Länsi-Aasia, Lätinalainen Amerikka sekä Karibia. Nepal sijoittuu Etelä-Aasian kehittyviin talouksiin. Nepalilainen lisäksi muita kehittyviä maita Etelä-Aasiassa ovat Bangladesh, Intia, Iran, Pakistan ja Sri Lanka. (United Nations, 2014.)

Yhdistyneet Kansakunnat määrittelevät vähiten kehittyneitä valtioita hieman tarkemmin. YK:n mukaan näitä maita on 48, jotka voidaan jakaa ryhmiin kolmen kriteerin perusteella: a) alhainen tulo mitattuna bruttokansantuotteella (BKT) asukasta kohden; b) heikot henkilöresurssit, mitattuna yhdistelmäindeksillä, joka perustuu elinikään, koulutukseen sekä fyysiseen kuntoon, ja c) matala talouden monipuolistumisen taso mitattuna yhdistelmäindeksillä. (UNCTD, 2000.)

YK:n uusimmassa, vuonna 2019 julkaistussa vähiten kehittyneitä valtioita käsittelevässä raportissa (UNCTAD, 2019) nämä valtiot luokitellaan maantieteellisten ja rakenteellisten perusteiden perusteella. Aasian vähiten kehittyneet maat vuonna 2019 olivat tämän mukaan Afganistan, Bangladesh, Bhutan, Kambodža, Laosin demokraattinen tasavalta, Myanmar, Nepal sekä Jemen.

Nepal on viime vuosina onnistunut parantamaan inhimillistä kehitystään. Tästä huolimatta Nepal sijoittui inhimillisen kehityksen indeksin (Human Development Index, HDI) vertailussa vuonna 2019 sijalle 147/189. Inhimillisen kehityksen indeksi vertailee kaikkien maiden elinajanodotteita, koulutusta ja elintasoa, ja määrittelee maiden sijoituksen niiden perusteella. Inhimillisen kehityksen indeksi kuvaa hyvinvointia paremmin kuin bruttokansantuote, etenkin kehitysmaiden kohdalla. (UNDP, 2019a.)

2.2 Köyhyys

Nepalin yksi suurimmista ongelmista on köyhyys. Nepalin väestöstä 34 % (UNDP, 2019b) elää köyhyysrajan alapuolella, mikä hankaloittaa ihmisten jokapäiväistä elämää ja lasten tulevaisuutta. Kansallisen köyhyysrajan alapuolella asuva väestö Nepalissa on kuitenkin laskenut huomasti. Ulkoasiainministeriön (2017) mukaan vuoden 2015 maanjäritys tosin laski maan väestöstä 2,5–3,5 % takaisin köyhyyteen. Nepalin viimeisin laskettu bruttokansantuote asukasta kohden on 1033,9 nykyistä Yhdysvaltain dollaria. Kaikista maista vain Afganistanilla on alhaisempi BKT kuin Nepalilla (520,9 dollaria) (World Bank, 2018). Noin 14 % Nepalin väestöstä jäi kodittomaksi vuoden 2015 maanjärityksen takia heidän kotiensa tuhouduttua (UNPD, 2019b). Keskustelin Katmandussa monien ihmisten kanssa maanjärityksestä ja sen aiheuttamista tuhoista. Kaikki heistä olivat joutuneet kodittomiksi noin 3 kuukauden – 2 vuoden ajaksi. Osa heistä asui tämän ajan kaduilla katoksien alla suojassa. Valtion minimaalinen avustus ihmisille maanjärityksen jälkeen oli yksi osasyy kodittomuuteen sekä myös sitä kautta köyhyyteen.

Huolimatta demokraattisesta järjestelmästä poliittisten prosessien hidas eteneminen, eriarvoisuus ja korruptio aiheuttavat kansalaisten tyytymättömyyttä hallituksen toimintaa kohtaan (Human Rights Watch, 2020). Korruptio näkyykin Nepalissa. Korruptiota voi havaita Nepalissa arkipäiväisessä elämässä, esimerkiksi ostoksia tehdessä. Oman henkilökohtaisen kokemukseni mukaan etenkin avustusten ja lahjoitusten antamisessa on suuri riski korruptioon. Hyväntekeväisyysjärjestön Ullpledd Suomi ry:n rahoituksen sekä yleisten säännösten kanssa tuleekin olla erittäin tarkka juuri korruption takia. Nepal on 113. sijalla 180 maasta Transparency Internationalin

(2019) korruption havainnointi-indeksissä, mutta indeksin mukaan korruptiota pidetään Nepalissa kasvavana ongelmana.

Nepal yrittää kehittyä ja tulevaisuus näyttää valoisammalta. Nepal on sitoutunut nousemaan maailman vähiten kehittyneistä maista kehitysmaaksi vuoteen 2022 mennessä. Nepal on täytettävä kaksi kolmesta YK:n asettamasta kriteeristä, jotta maa voi siirtyä kehitysmaaksi: bruttokansantulo asukasta kohden ja inhimillisten voimavarojen kynnyksiarvo, joka sisältää terveys-, ravitsemus- ja koulutusindeksin. Nepal on myös saavutettava 9,2 % talouskasvu vuosittain vuoteen 2022 asti, jotta kriteerit täyttyvät. (UNDP, 2013; UNDP, 2019b)

2.3 Terveydentila

Suuri osa lapsista elää riskialttiissa olosuhteissa. Esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden käyttö on erittäin yleistä Nepalissa. Kaasun, öljyn tai petrolin käyttö lisää palovaaran riskiä ja avotulella keittäminen lisää lasten rintainfektioiden ja astman riskiä. Erityisesti vuoristoisella maaseudulla kotitaloudet käyttävät polttoaineita valaistuksessa ja ruuanlaitossa. Kaupunkitalouksilla on kuitenkin parempi sähkön saatavuus (92 %) kuin maaseudun kotitalouksilla (48 %). Puhtaan juomaveden puute on yksi suurimmista ja yleisimmistä terveysongelmista Nepalissa. Saastuneen veden määrä on noin 57,5 % suorissa vesilähteissä ja vain 64 prosentilla nepalilaisista on käytössä käsienpesupiste, jossa on saatavilla vettä ja puhdistusainetta (Unicef, 2018b, s. 3).

Puhtaan juomaveden puute aiheuttaa sairauksia ja yleisesti huonoa terveyttä, mikä vaikuttaa myös ravitsemukseen ja kouluihin. Epäpuhtaan veden ja huonon hygienian levittämät taudit tappavat jopa enemmän ihmisiä kuin sodat. Likainen vesi on kaikkein vaarallisinta lapsille, joiden vastustuskyky on heikompi kuin aikuisilla. Yhtenä seurauksena on myös aliravitsemus, joka vaikuttaa lasten aivojen kehitykseen ja voi vaarantaa lapsen tulevaisuuden. Vesi ja käymälöiden puute on myös yleinen este koulunkäynnille. Puute käymälöistä voi keskeyttää erityisesti tyttöjen koulunkäynnin, sillä tarpeiden tekeminen koulun lähiympäristöön on epähygieenistä, noloa ja joskus jopa turvatontakin. Veden ja sanitaation puute on erityisen heikolla tasolla maaseudulla. Nepal on väestöstä noin 42 % on mahdollisuus saada puhdasta juomavettä. Nepal on uudessa perustuslaissa todetaan oikeus puhtaaseen ja turvalliseen juomaveteen ja sanitaatioon. Uuden perustuslain mukana Nepal on valtio on myös ensimmäistä kertaa erityisen vesi- ja sanitaatioministeriön, jonka tehtävänä on

huolehtia turvallisen juomaveden oikeuden toteutumisesta. Nepalissa toimii monia projekteja juomaveden parantamiseksi. Yksi näistä on Unicefin yhteistyössä Nepalin vesi- ja sanitaatioministeriön kanssa toteuttama Wash-projekti, joka ajoittuu vuosiin 2016–2030. Projektin tavoitteena on parantaa turvallisen veden saatavuutta esimerkiksi kouluissa ja terveydenhuollossa sekä yleisellä tasolla lisäämällä tietoisuutta vedenkäsittelystä ja tukemalla hallitusta. (Unicef, 2018b.) Elintarvikehygieniä on yhtä puutteellista kuin puhtaan veden saanti. Nepalissa ainoastaan noin joka toinen kotitalous on elintarviketurvallinen. Omavaraiset kotitaloudet erityisesti maaseudulla ovat alttiimpia elintarviketurvallisuuden ongelmille. Syynä tähän ovat rahan puute ruoan ostamiseen sekä alttius luonnonkatastrofeille, jotka vaikuttavat sadontuotantoon. (Roelen, Chettri, Pun, Rayamajhi, Dangal & Sjöblom, 2016, s. 16; Unicef, 2020c).

Yksi suurista terveyden huolista on naisiin kohdistuva *chhaupadi*, eli tyttöjen ja naisten eristäminen kuukautisten ajaksi. Chhaupadiin voivat joutua myös vastasyntyttäneet naiset. Mensturoiva nainen joutuu olemaan eristyksissä usein piharakennuksessa tai eläinten vajoissa. Hygieniataso eristyksissä on erittäin alhainen alkeellisissa olosuhteissa ja he altistuvat kylmälle, vaarallisille eläimille sekä jopa voivat joutua raiskauksen uhreiksi. Eristyksen aikana naiset saavat myös tavallista vähemmän ruokaa. Chhaupadi vahingoittaa myös tyttöjen oikeuksia, sillä tytöt eivät saa osallistua koulunkäyntiin kuukautisten aikana. Chhaupadi on kielletty Nepalissa jo vuonna 2005 sekä kriminalisoitu vuonna 2017. Kiellosta huolimatta perinne elää kaikkialla Nepalissa, voimakkaimmin erityisesti maaseutualueilla. Chhaupadi on lähtöisin vanhoista hinduperinteistä, joiden mukaan menstruivat naiset ja tytöt ovat likaisia ja kirottuja, eivätkä he saa koskea miehiin, karjaan tai tiettyihin ruoka-aineisiin tai käyttää samoja käymälätiloja kuin muut kuukautisten aikana. (Rimaila, 2019.)

Nepalin terveydenhuoltojärjestelmässä, samoin kuin koulutusjärjestelmässä, on vakava puute materiaaleista ja pätevistä työntekijöistä. Terveysindikaattorien mukaan jopa yli 45 % lapsista menehtyy ennen 5 vuoden ikää ja 21 % nuorista nepalilaisista on alipainoisia. Lasten terveys on paikoin erittäin huolestuttavaa. Etenkin aliravitsemus ja diabetes ovat suuria uhkia. Aliravitsemus on yleisempää maaseudulla, vuoristoalueilla ja länsialueilla (Roelen, ym., 2016, s. 16). Nepalin terveysministeriö yrittää tiedottaa terveysuhkista sekä myös lasten oireista päääisassa äideille, jolloin tilanteisiin voitaisiin reagoida ajoissa. (Humanium, 2019.)

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat saasteet aiheuttavat paljon hengitystiesairauksia väestölle. Pienhiukkasarvot ovat reilusti koholla etenkin monsuunisateita edeltävinä

kuukausina, minkä vuoksi suurin osta väestöstä käyttää hengityssuojaimia päivittäin. Sairaalat ovat heikkotasoisia. (Suomen suurlähetystö Kathmandu, 2020.)

Nepalilaislasten terveydentila on kuitenkin parantunut viime vuosien aikana. Lapsikuolleisuus (5–14-vuotiaista lapsista) oli vuonna 2000 noin 9 500. Vuonna 2018 määrä oli laskenut noin 3 400 lapseen. Positiivisesta kehityksestä huolimatta arviolta noin 20 000 alle viisivuotiasta lasta kuolee edelleen vuosittain, joista yli puolet kuolevat ensimmäisen elinkuukautensa aikana. (Unicef, 2018a, s. 3.) Nepalin 28,9 miljoonasta asukkaasta noin 10,5 miljoonaa eli yli kolmasosa on lapsia. (Humanium, 2019.) Lapsikuolleisuus on korkein vuoristoalueilla ja maaseutualueilla, joissa väestön terveys on yleisesti heikompi. Vuoristoalueilla myös rokotusten määrä on alhaisin. Terveyskeskusten ja lääkäreiden saatavuudessa on suuria maantieteellisiä eroja, mikä on osasyynä heikkoon terveyteen. Vuoristoalueilla on huomattavasti huonommat mahdollisuudet saada terveydenhuoltoa esimerkiksi tieverkkojen puuttumisen, ankarien sääolosuhteiden sekä lääkealan ammattilaisten vähäisyyden vuoksi. (Roelen, ym., 2016, s. 17.) Terveystieteiden tutkimus on myös epätasa-arvoista varallisuuden, koulutustason, alueen ja etnisyyden johtuvien tekijöiden vuoksi (Unicef, 2018a, s. 39). Köyhyyden uhreina lapset taistelevat päivittäin elämästään, koska heillä ei ole perusoikeuksiaan.

3 Lapsen oikeudet Nepalissa

Lapsilla ei ole mahdollisuutta eikä kykyä huolehtia omien oikeuksiensa toteutumisesta samoilla tavoin kuin aikuisilla, minkä vuoksi heillä on oikeus tulla oikeudellisesti huolehdituiksi. Lapsen oikeudet huolehtii lapsen kehityksestä ja hyvinvoinnista terveen ja turvallisen kehityksen varmistamiseksi. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa todetaan että, lapsi tarvitsee ruumiillisen ja henkisen kypsyttömyytensä vuoksi erityistä suojelua ja huolenpitoa sekä ennen syntymää että sen jälkeen. (Hakalehto, 2018, s. 1, 38.)

3.1 Lapsen oikeuksien kartoitus

Ihmisoikeudet ovat kaikille ihmisille iästä riippumatta kuuluvia oikeuksia. Lapsen oikeudet ovat vielä erikseen turvattu omalla Lapsen oikeuksien sopimuksella. Lapsen oikeuksien perustana pidetään vuoden YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta, joka hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa New Yorkissa vuonna 1989. Sopimus velvoittaa valtiota ja valtion on edistettävä aktiivisesti lasten oikeuksien toteutumista ja suojeltava oikeuksien loukkaamista. (Suomen YK-liitto, 2016, s. 3; 2020.)

Sopimuksen tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle turvallinen ja kehittävä kasvuympäristö sekä elämän perusedellytykset. Sopimus velvoittaa jokaiselle lapselle oikeuden kansalaisuuteen, hoivaan ja huolenpitoon ja pääsyn terveydenhuoltoon sekä koulutukseen. (Suomen YK-liitto, 2016, s. 4–5). Lapsen oikeuksien yleissopimuksen sisällön olennaiset osat ovat syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen häntä koskevissa asioissa. Artiklan 2 mukaan valtioiden vastuu on taata kaikki sopimuksen oikeudet kaikille lapsille ilman minkäänlaista syrjintää koskien lapsen tai hänen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskuntoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muihin tekijöihin (Suomen YK-liitto, 2016, s. 15). Sopimus sisältää myös valtion velvollisuuden suojata lasta seksuaaliselta hyväksikäytöltä sekä turvaamaan lapsen aseman oikeudenkäynnissä. Tiivistettynä sopimus takaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden olla lapsi ja lapsen tulisi olla valmis elämään yhteiskunnassa itsenäistä elämää rauhan, ihmisarvon, suvaitsevuuden, vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden hengessä. (Suomen YK-liitto, 2020; 2016, s. 5).

Lapsen oikeuksien sopimus on maailman ratifioituin ihmisoikeussopimus, mutta silti liian monet lapset (kuva 1) ovat yhä ihmisoikeusloukkausten, kaltoinkohtelun ja syrjinnän uhreja. YK:n lapsen oikeuksien komitea valvoo sopimuksen noudattamista sekä huomauttaa ja antaa suosituksia valtiolle tarvittaessa. Tänä päivänä ainoastaan Yhdysvallat ei ole allekirjoittanut sopimusta. Somalia ja Etelä-Sudan viimeisimpinä valtioina allekirjoittivat lapsen oikeuksien sopimuksen vuonna 2015. (Suomen YK-liitto, 2020; 2016). Yleissopimuksen mukaan jokainen alle 18-vuotias on lapsi ja meillä asepalveluksen ikäraja on 15 vuotta. 18-vuotiaat ihmiset määritellään lapseksi, ellei lapsen soveltuvien lakien mukaan täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin. Silti määritelmä lapsesta voi vaihdella maittain. Nepalissa lapsena pidetään alle 16-vuotiasta ihmistä vuoden 1992 lapsia koskevan lain mukaan. (Gajurel, 2007, s. 7.)

Nepalissa sopimus ratifioitiin vuonna 1990 ja Suomessa vuonna 1991, jolloin se on saatettu voimaan tavallisen lain tasoisesti. Ennen ratifiointia lapsilla ei Nepalissa ollut mitään laillista tukea takanaan. Nepalissa tunnustettiin myös lapsen erityissuojelun tarve vuonna 1992 ja se kirjattiin lainsäädäntöön *Children's Act* -asetuksena. Ennen vuotta 1992 Nepalissa ei ollut yhtäkään lakisäädöstä, jossa olisi myönnetty lapsen oikeudet ja niiden kehittäminen. Joissakin lakisäädöksissä oli ollut erilaisia viittauksia lapsen oikeuksiin, mutta itsenäistä lakia lapsen oikeuksista ei ollut. Vuoden 1992 lakisäädös on omistettu vain lapsen oikeuksille. Laki takaa jokaiselle lapselle oikeuden omaan identiteettiin, syrjimättömyyteen, suojeluun, koulutukseen pääsyyn sekä kehittyä ja kasvaa lapsena. Lakisäädökseen on lisätty lapsityövoiman estäminen vuonna 1999. (Gajurel, 2007, s. 2.)

Kuva 1. Lapsen oikeudet maailmalla 2018 (Humanium, 2018).

Lapsen oikeuksia ja ihmisoikeuksia käsitellään pääosin kansainvälisellä tasolla, vaikka olisi tärkeä huomioida aluepoliittisia normeja. Erityisesti kehitysmaissa, kuten Nepalissa, maan normit, perinteet ja diskurssit poikkeavat keskenään ja globaalisti. Eri yhteisöt ja maat ovat yhtä tärkeässä roolissa ihmisoikeuksia tarkastellessa ja niitä pitäisi huomioida enemmän. (Lindholt & Schaumbur-Müller, 2005, s. 17.) Oli nepalilaisten lasten arjen todellisuus mitä tahansa, sopimus taustoittaa heidän elämäänsä ja siihen vetoaminen on relevanttia heidän oikeuksien puolesta taistellessa.

Nepalin hallinto- ja oikeusjärjestelmä ei ole kovin tehokas. Yli 30 % lapsista ei ole virallisesti rekisteröity väestörekisteriin Nepalin viranomaisen mukaan. Tämä aiheuttaa kohtalokkaita ongelmia heidän elämäänsä. Kyseisissä tapauksissa lapset ovat näkymättömiä yhteiskunnassa, eivätkä he voi käyttää oikeuksiaan, kuten koulutusta tai terveydenhuoltoa. (Humanium, 2019.)

Nepalin yhteiskunnan ongelmat heijastuvat suurilta osin lapsiin. Noin 40 % Nepalin väestöstä on alle 18-vuotiaita (Unicef, 2017). Nepalissa lapset kärsivät eniten maan ongelmista. Vaikka lapsia pidetään tulevaisuuden toivoina, heidän olosuhteensa ovat hyvin usein toivottomat. Nepalin yhteiskunnan tulevaisuus on täysin riippuvainen siitä, muutetaanko toivottomalta näyttävä tulevaisuus kohti valoisempaa suuntaa. Jokainen yhteiskunta ja valtio tietää, että lapsien terveydenhuollosta, hyvinvoinnista, oikeuksista ja koulutuksesta tulee huolehtia, jotta yhteiskunta ja maa voi kasvaa ja kehittyä.

3.2 Lapsityö

Lapsityö on vakava ongelma Nepalin yhteiskunnassa, mutta samalla köyhimpien perheiden yksi monista selviytymiskeinoista. Lapsityövoimalla tarkoitetaan mitä tahansa työtä, joka vaikuttaa negatiivisesti lapsen kehitykseen ja ylittää tietyn tuntimäärän. Nepalin lainsäädännössä ja oikeudellisessa kehityksessä on aukkoja lasten suojelemiseksi pahimmilta lapsityövoiman muodoilta. Vuonna 2017 annettiin uusi työlaki, jossa kielletään nimenomaisesti lapsityövoima. Kuitenkaan vaarallisen työn alaikäraja ei ole muutettu, eikä se ole kansainvälisten standardien mukainen, sillä se ei estä 17-vuotiaita lapsia tekemästä vaarallista työtä. Nepalin lapsityövoimaa koskevat lait eivät ole riittäviä. Siellä kuitenkin yritetään nostaa vaarallisen työn aloitusikä yli 18 vuoteen. (Bureau of International labor affairs, 2018.)

Lapsityövoima kielletään YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen artiklassa 32. Kyseinen artikla oikeuttaa lapsen olla suojattu taloudelliselta hyväksikäytöltä. YK:n

lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa (1989) todetaan, että lapsilla on oikeus olla suojattu "tekemältä kaikkia töitä, jotka ovat todennäköisesti vaarallisia tai häiritsevät lapsen koulutusta tai ovat haitallisia lapsen terveydelle tai fyysiselle, henkiselle, moraalille tai sosiaaliselle kehitykselle". (Suomen YK-liitto, 2016.)

Viimeisimpien tietojen (UNPD, 2019b) mukaan Nepalissa 5–17-vuotiaita lapsityöläisiä on noin 21,7 % kaikista lapsista eli noin 1,6 miljoonaa. Maaseudulla perheet ja kylät ovat melkein aina omavaraistalouksia, joten perheet ottavat lapset helposti mukaan työntekoon usein vastoin lapsen tahtoa. Maaseudulla ja vuoristoissa sijaitsevat kylät ovat köyhiä ja huonoina satokausina kylä voi kärsiä ruuanpuutteesta. Yksi yleisin lapsityöläisen työ onkin kotiapulaisena työskentely. Tämä kaikki vain lisää lapsityövoiman määrää. Hieman alle puolet, noin 621 000 lapsityöläisistä tekee heidän omalle terveydellensä vaarallista työtä ja noin 60 % heistä on tyttöjä. Lapsityövoiman yksi suurimmista ongelmista on vaarallinen ympäristö, jossa lapset työskentelevät. Työpaikkojen terveys- ja turvallisuusriskit liittyvät yleensä työn luonteeseen. Kemialliset, fysikaaliset, biologiset ja psykologiset vaarat ovat usein läsnä ja aiheuttavat peruuttamattomia vaurioita lasten fysiologiselle kehitykselle, johtuen usein pysyviin vammoihin, joilla on vakavia vaikutuksia heidän elämäänsä ja tulevaisuuteen (ILO & CBS, 2012, s. 1–2).

Lapsityöläisyydelle on monia eri syitä. Yksi merkittävimmistä syistä on köyhyys. Yhtä lailla vanhempien tietämättömyys, Nepalin patriarkaalinen yhteiskunta sekä sosiaalisesti hyväksytyt perinteiset sukupuoliroolit, joiden mukaan poikia on hyödyllisempi kouluttaa kuin tyttöjä, vaikuttavat lapsityöläisyyden yleisyyteen. Poikien odotetaan elättävän perheensä ja huolehtivan kotitaloudesta, jos perheen isä on poissa. He edustavat perheen tulevaisuutta ja saavat sillä etuoikeuden koulunkäyntiin tyttöihin verrattuna (Gajurel, 2007, s. 21). Lapset eivät ole myöskään tietoisia omista oikeuksistaan eivätkä siitä, että lapsityövoima on kiellettyä. (Interpedia, 2019.)

Koulujen opettajat ovat avainasemassa lapsityövoiman vähentämisessä. Lasten oikeuksien puolestapuhujina opettajat pystyvät havaitsemaan eron lapsityöläisten ja muiden oppilaiden välillä heidän aktiivisuudestaan koulussa tai kouluun osallistumisesta. Työssä käyvät lapset eivät naura eivätkä leiki yhtä paljon kuin muut lapset, sillä he ovat väsyneitä. Myös kouluvaatteiden puute sekä lapsen puutteellinen hygienia ovat varoitusmerkkejä. Näiden havaintojen pohjalta opettajat voivat selvittää lasten tilannetta. Tavoitteena on lopettaa lapsityövoiman käyttö, mutta nepalilaisten opettajien mukaan se ei lopu vielä pitkään aikaan perheiden taloudellisten tilanteiden takia ja patriarkaalisen yhteiskunnan vallitessa. Nepalin hallitus hyväksyi vuonna 2018

suunnitelman lapsityön ehkäisemiseksi, jonka tavoitteena on lopettaa lapsityön pahimmat muodot vuoden 2022 loppuun mennessä sekä lopettaa lapsityö kokonaisuudessaan vuoteen 2025 vuoteen mennessä. (Interpedia, 2019.)

3.3 Lapsikauppa

Ihmiskauppa ja erityisesti lapsikauppa on vakava ihmisoikeuksien loukkaus ja maailmanlaajuinen uhka. Lapsikauppa kasvaa nopeasti, sillä sen voittomarginaali on valtavan suuri. Lapsen oikeuksien sopimus (Suomen YK-liitto, 2016) suojelee lasta lapsikaupalta kahden artiklan mukaan: ”valtioiden tulee estää lapsikauppa” (35. artikla) sekä ”väärinkäytösten uhriksi joutunutta lasta on autettava toipumaan ja hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan on edistettävä” (39. artikla).

Nepalilla on useita lakeja ihmiskauppaa vastaan ja se on ratifioinut monia ihmisoikeussopimuksia ja yleissopimuksia. Kolme yleissopimusta on suoraan ihmiskauppaa vastaan: vuoden 1926 orjuussopimus, vuoden 1956 orjuuden poistamista koskeva yleissopimus sekä myös vuoden 1949 yleissopimus ihmiskaupan ja prostituution hyväksikäytöstä. Nepal ei ole kuitenkaan vielä ratifioinut monia sopimuksia kuten YK:n kansainvälistä järjestäytyntä rikollisuutta koskevaa yleissopimusta eikä pöytäkirjaa ihmiskaupan estämiseksi, torjumiseksi ja rankaisemiksi, vaikka sitä on suositeltu. (NHRC, 2018.)

Lapsikaupan syitä ja siihen johtavia tekijöitä ovat useimmiten köyhyys, työttömyys, toimeentulon ja tietoisuuden puute, lukutaidottomuus, globalisaatio ja muuttoliike. Lapsikauppaa esiintyy huolestuttavan paljon Nepalissa lähinnä siksi, että pedofiliaa vastaan ei ole vielä annettu lakia. Salakuljettajat kaappaavat monia tyttöjä perheistään ja jotkut perheet jopa päättävät etsiä ihmiskauppiaita paremman elämän toivossa. (Humanium, 2019.) Lapsia salakuljetetaan pääosin Intiaan. Arvion mukaan noin 5 000–10 000 lasta ja naista viedään Intiaan pakkotyöhön tai seksiorjiksi, joista noin 40 prosenttia on lapsia. Lapsikaupan uhreista suurin osa on tyttöjä, jotka ovat haavoittuvaisia sosioekonomisten tilanteiden tai heikon koulutuksen takia. Vuoden 2015 maanjäristys Nepalissa kasvatti lapsikauppaa. Ihmiskauppiat käyttivät luonnonkatastrofia hyväkseen ja kiertelivät katastrofialueella hyväntekijöiksi esiintyneinä. Ihmiskauppiat väittivät vievänsä lapset sisäoppilaitoksiin, jossa nämä olisivat turvassa ja saisivat hyvän tulevaisuuden. Todellisuudessa ihmiskauppiat myivät lapset pakko- ja seksityöhön erityisesti Intiaan. Lapsikaupan nousu on tiedostettu ja Nepalin ja Intian rajaviranomaiset samoin kuin eri

hyväntekeväisyysjärjestöt ovat tiukentaneet toimiaan ihmiskauppaa vastaa. (Rimaila, 2016.)

Lapsityövoimaa voi nähdä myös kaduilla kerjäämisen muodossa tai työskentelynä kahviloissa, huoltoasemilla tai yöelämässä. Lapsia ja etenkin tyttöjä käytetään seksuaalisesti hyväksi muun muassa prostituutiossa ja pornografiassa. Lapsikauppa on yleinen ilmiö ja sen uhreiksi joutuvat tuhannet kaduilla ja orpokodeissa elävät lapset. (ILO & CBS, 2012, s. 1.)

Yksi suuri riski lapsikaupalle on syntymärekisteröinnin puute. Sillä voi olla monia haitallisia vaikutuksia lapsille. Syntymärekisteröinnin puute mahdollistaa lapsikauppaa ja salakuljetusta sekä estää myös yrityksiä löytää salakuljetut tai kadonneet lapset. (Roelen ym., 2016, s. 18.)

3.4 Lapsiavioliitto

Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa ja monissa kansallisissa laeissa lapsiavioliitot ovat kiellettyjä, mutta silti ne ovat sitkeä globaali ongelma. Tänä päivänä maailmassa noin 650 miljoonaa tyttöä, jotka ovat joutuneet lapsiavioliittojen uhreiksi. Lapsiavioliitto on rikkomus ihmisoikeuksia vastaan, mutta silti ne ovat aivan liian yleisiä. Lapsiavioliitot ryöstävät lasten lapsuuden ja uhkaa vakavasti heidän terveyttään, elämänlaatuaan sekä psyykkistä hyvinvointiaan. Tyttöjen, jotka avioituvat ennen täysi-ikäisyyttä, on todettu kokevan todennäköisemmin perheväkivaltaa ja joutuvan jättämään koulunkäynnin kesken. (Unicef, 2020a.)

Lapsen oikeuksien sopimuksessa todetaan, että lapsiavioliitto on rike riippumatta lapsen sukupuolesta. Lapsiavioliittojen uhreiksi joutuvat pääosin tytöt, jolloin he usein menettävät yhteydenpidon läheisiinsä ja joutuvat lopettamaan koulunkäynnin. Joissakin tapauksissa avioliittoa voidaan käyttää tekosyynä lapsityövoimalle, seksikaupalle tai muulle hyväksikäytölle. Lapsiavioliitoissa tytöt eivät voi myöskään kieltäytyä sukupuoliyhteydestä tai vaatia ehkäisyä. Tämän takia useat alaikäiset tytöt tulevat raskaaksi nuorena tai saavat sukupuolitauditartunnan. Nuoruusiän raskaus lisää komplikaatioiden riskiä synnytyksessä ja raskauden aikana, niin nuorelle itselleen kuin myös hänen lapsilleen. (Unicef, 2020b.)

Nepal on yksi maista, jossa lapsiavioliitot ovat yleisiä. Vuoden 2018 uusi lastenlaki tuomitsee lapsiin kohdistuvat väkivallanteot ja lapsiavioliitot ja määrittelee valtion

vastuuksi tukea lapsiavioliiton uhreja. Nepalilainen tyttöhuippukokous II (Nepal Girl Summit II) yhdessä Nepalilaisen hallituksen, YK:n ja muiden kehitysyhteistyökumppaneiden kanssa sitoutui lopettamaan lapsiavioliitot kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä. (Unicef, 2018a, s. 5.) Avioliiton laillinen ikä on tytöille 18 ja pojille 21 vuotta. Tätä lakia ei kuitenkaan aina noudateta, sillä noin 51 % tytöistä on naimisissa ennen 18 vuoden ikää. Monissa yhteisöissä on tavallista, että lapset luvataan toisilleen ilman heidän sananvaltaansa.

Taulukossa 2 on luetteloitu kaksikymmentä maata, joissa todetaan eniten lapsiavioliittoja maailmassa. Nepal on sijalla 15 tässä tilastossa. Nepalissa. Aineisto on kerätty 20–24-vuotiailta naisilta, jotka ovat menneet naimisiin ennen 18 vuoden ikää. World Bankin 2017 vuoden tutkimuksen mukaan lapsiavioliittojen lopettamisen johdosta nepalilaisten ansiot ja tuottavuus voisivat nousta jopa 12,7 %. (Girls not brides, 2018; UNDP, 2018.)

Taulukko 2. 20 valtiota, joissa lapsiavioliitot ovat yleisimpiä (Girls not brides, 2018).

	Lapsiavioliittojen prosenttiosuus valtioittain	
01	76 % Niger	* Prosenttiosuus 20–24-vuotiaista naisista, jotka ovat menneet naimisiin alle 18 vuoden iässä.
02	68 % Central African Republic	
03	67 % Chad	
04	59 % Bangladesh	
05	52 % Burkina Faso	
06	52 % Mali	
07	52 % South Sudan	
08	51 % Guinea	
09	48 % Mozambique	
10	45 % Somalia	
11	44 % Nigeria	
12	42 % Malawi	
13	41 % Madagascar	
14	41 % Eritrea	
15	40 % Nepal	
16	40 % Ethiopia	
17	40 % Uganda	
18	39 % Sierra Leone	
19	37 % Democratic Republic of the Congo	
20	37 % Mauritania	

Nepal yrittää kitkeä lapsiavioliittoa pois, mutta se on erittäin vaikeaa. Lapsiavioliittoihin liittyy vahvasti vahingolliset perinteet sekä taloudelliset ja sosiaaliset paineet avioliittojen solmimiseen. Monet perheet haluavat turvata perheen taloudellisen tuen naittamalla lapsensa nuorena. Lapsiavioliittojen uskotaan suojaavan perheen kunniaa ja näin perheet noudattavat yhteiskunnan sosiaalisia normeja. Nepalilainen valtio, kuten myös maata tukevat hyväntekeväisyysjärjestöt, yrittävät parhaansa mukaan parantaa tilannetta vaikuttamalla ihmisten asenteisiin, avoimeen diskurssiin lapsiavioliitoista ja niiden seurauksista, pyrkimällä lisäämään lasten, erityisesti tyttöjen, tietoisuutta heidän oikeuksistaan sekä luomaan uusia suojelevia lainsäädäntöjä. (Unicef, 2020a; 2020b.) Lapsiavioliittojen lopettamisesta vallitsee jo laaja sekä kasvava kansainvälinen

yksimielisyys. Lapsiavioliitot tunnustetaan vakaviksi ihmisoikeusrikkomukseksi, kehityksen esteeksi ja myös kansanterveydelliseksi kysymykseksi, mutta suurin ongelma on lainsäädännön valvominen ja toimeenpaneminen.

3.5 Syrjintä

Nepal koostuu monista yhteisöistä, kasteista ja yli 90 kiinalaistiibetiläisistä kielistä. Nepalin viralliset kieli ovat kuitenkin nepali ja englanti. Tämän takia jotkut eri yhteisön tai kastin jäsenet eivät saa itseänsä ymmärretyksi tai eivät voi lähettää lapsiaan kouluun, sillä lapset eivät puhu sitä kieltä, jolla opetusta tarjotaan. Tämä voi estää heitä käymästä koulua joko ala-asteella tai toisen asteen koulussa. Syrjäisillä maaseutualueilla peruskoulu toimii yleensä nepalin kielellä, mutta monet lapset eivät puhu nepalin kieltä.

Nepalin eduskunta hyväksyi ilmaisen ja pakollisen koulutuksen lain vuonna 2018. Lain tavoitteena on varmistaa pakollinen ja ilmainen koulutus. Lisäksi vuonna 2018 hyväksyttiin etnistä syrjintää ja koskemattomuutta koskeva laki, joka edesauttaa suotuisan ilmapiirin luomisessa ja antaa syrjäytyneiden yhteisöjen lapsille mahdollisuuden käydä koulussa, jolloin myös lapsityövoima vähenee. (Bureau of international labor affairs, 2018.)

Nepal tiedostaa syrjimisestä seurauksien vakavuuden ja yrittää puuttua kastien ja eri etnisen ryhmien syrjintään niin poliittisella tasolla, kuin erilaisten palvelujen tarjoamisella. Ongelmana on enemmän lainsäädännön tehottomuus ja tuomioiden rankaisemattomuus. (Ulkoasiainministeriö, 2017, s. 11.)

4 Koulutus ja koulutusjärjestelmä Nepalissa

“Knowledge is power. Information is liberating. Education is the premise of progress, in every society, in every family.” Kofi Annan, viitatessaan maailman pankin konferenssin vuonna 1997 (United Nations, 1997).

4.1 Koulutus ihmisoikeutena Nepalissa

Koulutus on perustavanlaatuinen kaikille globaalisti kuuluva ihmisoikeus. YK:n ihmisoikeusjulistuksen mukaan jokaisella on oikeus saada opetusta, eikä minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa erottelua saa tehdä. Vaikka periaate on globaalilla tasolla yleisesti hyväksytty, oli maailmassa vuonna 2012 silti yli 32 miljoonaa alakouluikäistä tyttöä, jotka eivät käyneet koulua. Saman ikäisistä koulua käymättömiä poikia oli neljä miljoonaa vähemmän.

Koulutus ja oppimiskyky ovat korvaamattoman tärkeitä jokaiselle ihmiselle. Uusien asioiden oppiminen on avain elämän tarjoamiin mahdollisuuksiin, menestykseen ja joskus jopa välttämätöntä elämästä selviytymiseen. Esimerkiksi lukutaidottomalla ihmisellä ei välttämättä ole samoja tietoja, taitoja ja yleistä koulusivistystä kuin lukutaitoisella ihmisellä, ja tämä rajoittaa elämän mahdollisuuksia. Erityisesti kehittyvissä maissa, kuten Nepalissa, koulutuksen taso on todettu heikoksi. Education for All (EFA) on tutkinut maiden kehityksen ja koulutuksen välistä suhdetta. EFA:n tutkimusten mukaan on kiistatonta, että maiden kehitys tarvitsee koulutusta kehittyäkseen. Myös sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen ja tyttöjen koulutukseen sijoittaminen on kannattavaa. EFA:n raportin (UNESCO, 2003, s. 4) mukaan lapsilta kielletään ihmisoikeudet, estetään heidän kykyänsä kehittyä ja kasvaa ihmisinä, mikäli heille ei suoda pääsyä koulutukseen.

Nepal on tunnustanut koulutuksen tarpeen vuodesta 1954. Vuonna 1971 Nepalissa vahvistettiin koulutuslaki, jonka tavoitteena oli "valmistella työvoimaa kansalliselle kehitykselle ja ylläpitää ihmisten hyvää käyttäytymistä, säädyllyisyyttä ja moraalialia". (Unicef, 2016b, s. 4.) Lakiin on tehty paljon muutoksia ja lisätty uusia lakeja vuoteen 2004 saakka. Vuonna 2007 Nepalissa otettiin käyttöön väliaikainen perustuslaki. Tässä perustuslaissa todettiin, että hallituksen vastuulla on tarjota kaikille kaikissa olosuhteissa oleville lapsille korkealaatuinen perus- ja ala-asteen koulutus ja että keskiasteen koulutus on ilmaista. Vuonna 2015 uudessa perustuslaissa todetaan kaikkien kansalaisten oikeus pakolliseen ja ilmaiseen peruskoulutukseen ja ilmaiseen keskiasteen koulutukseen. Kahdeksannessa koulutuslaissa on järjestetty kouluopetus

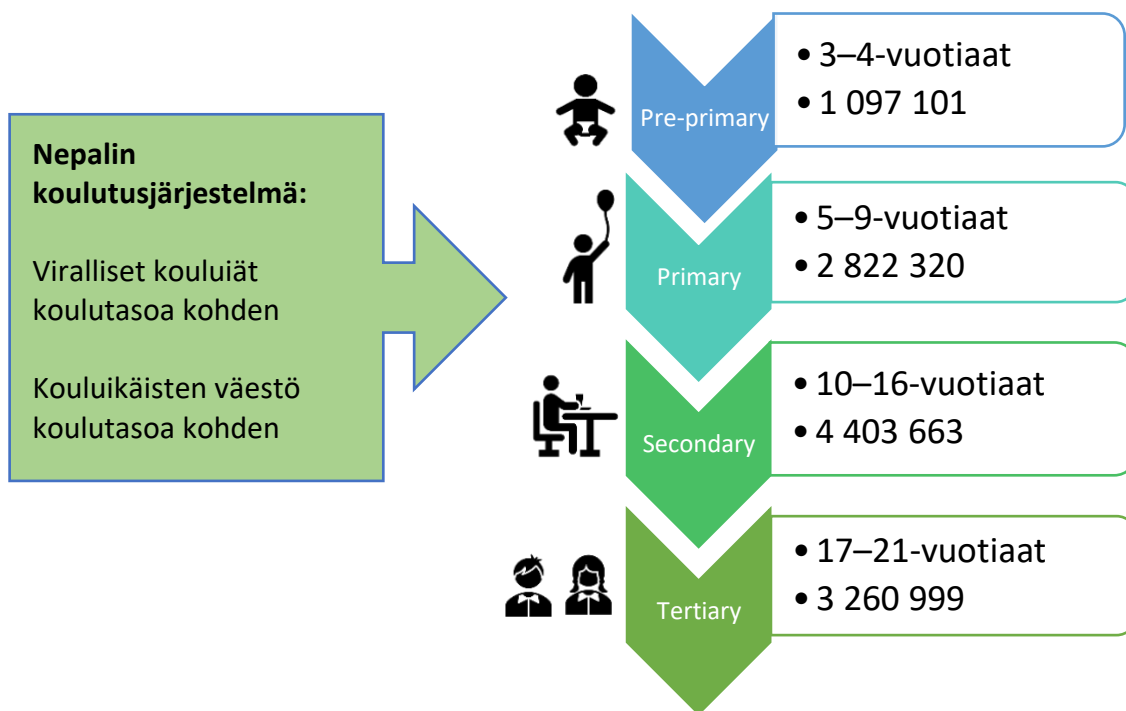
perusopetukseen (luokat 1–8) ja keskiasteen tasoon (luokat 9–12). (Unicef, 2016b, s. 4–5) Nepal on saanut tukea eri kehitysyhteistyökumppaneilta koulutuksen kehittämiseksi. Unicef Nepal on ollut suuressa roolissa hallituksen koulusektorin kehittämissuunnitelman luomisessa vuosille 2016–2023. Uuteen koulutuslakiin sisällytettiin ilmainen ja pakollinen perusopetus sekä yhden vuoden pakollinen varhaiskasvatus. (Unicef, 2016b, s. 1.)

Lapsen oikeuksien sopimuksen artiklassa 28 sopimusvaltiot toteavat lapsen oikeuden koulutukseen ja opetuksen saamiseen. Artiklan ydinideana on turvata lapsen oikeus ilmaiseen ja pakolliseen perusasteen koulutukseen, joka on valtion vastuulla. Lapsen ihmisarvoa on kunnioitettava ja kurinpito tulee artiklan mukaan suorittaa ihmisarvojen mukaisesti sekä yhteisymmärryksessä yleissopimuksen kanssa. Koulutus, sekä myös korkeakoulutus, tulee olla kaikkien ulottuvilla ja koulunkäynnin säännöllisyyttä täytyy edistää sekä koulunkäynnin keskeyttämistä vähentää. Nämä oikeudet pyritään turvaamaan kansainvälisen yhteistyön avulla, joka painottuu erityisesti kehitysmaihin. Artikla 29 käsittelee koulutuksen tavoitteita sekä lapsen oman persoonallisuuden, lahjojen sekä henkisten ja ruumiillisten valmiuksien kehittämisen. Koulutuksen tulisi myös olla suunnattu lapsen kasvamiseen aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi, ihmisoikeuksien ja elinympäristön kunnioittamiseen ja oman sekä muiden kulttuurien kunnioittamisen kehittämiseen. (Gajurel, 2007, s. 20–21.)

4.2 Nepalin koulutusjärjestelmä ja sen puutteet

Nelson Mandelan sanoin “Education is the most powerful weapon which you can use to change the world” (Cantón & Garcia, 2018).

Nepalin virallinen koulutusjärjestelmä perustuu neljään eri koulutustasoon: esiopetukseen (pre-primary), alakouluun (primary), yläkouluun (secondary) ja kolmannen asteen koulutukseen tai korkeakoulutukseen (tertiary). Kuvassa 2 on esitetty koululaisten iät sekä lukumäärä koulutustasojen mukaan. (UNESCO Institute for Statistics, 2020.)

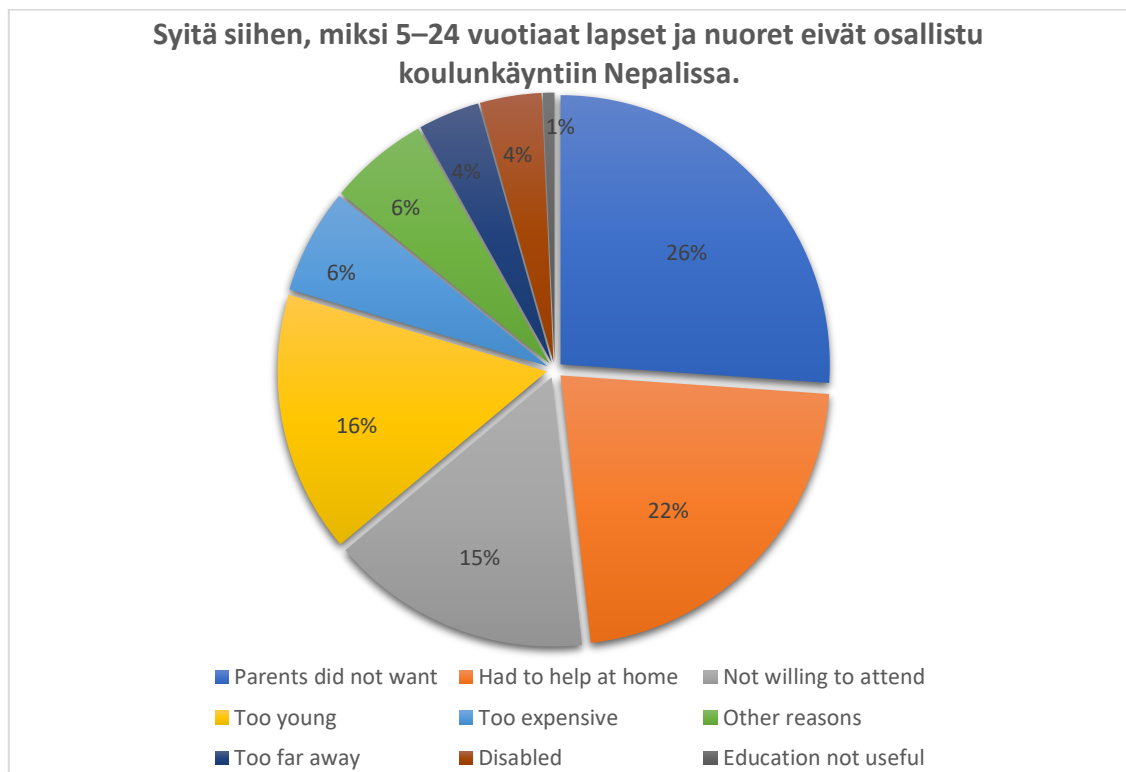
Kuva 2. Nepaliln koulutusjärjestelmä. (UNESCO Institute for Statistics, 2020.)

Koulutustilanne vammaisten lasten kannalta on heikko. Lapset, joilla on erilaisia ja eritasoisia psyykkisiä tai fyysisiä vammoja, opiskelevat eri kouluissa tai tiloissa. Opetus on heikkoa, sillä kouluista puuttuvat fyysinen tilojen esteettömyys ja saavutettavuus, pätevät opettajat sekä oppimateriaalit ja muut tukimuodot. Lapsen oikeuksien sopimuksessa todetaan vammaisuuden olevan kielletty syrjäntäperuste (artikla 2) sekä velvoitetaan huomioimaan vammaisten lasten oikeuksia ja tarpeita (artikla 23) (Suomen YK-liitto, 2016). Vuonna 2017 Nepaliln valtio kuitenkin vahvisti vammaisten oikeuksia koskevan lain ja osallistavan koulutuspolitiikan. Osallistavassa eli inkluusiivisessa koulutuspolitiikassa vallitsee ajatustapa, jossa korostetaan vammaisten lapsen oikeutta kuulua tavallisiin yhteisöihin, eikä heitä esimerkiksi sijoiteta eri kouluihin. (Human Rights Watch, 2020.)

Nepaliln koulutustilanne on parantunut maan poliittisista ja taloudellisista ongelmista huolimatta. Silti suuri osa Nepaliln lapsista jää koulutuksen ulkopuolelle, kuten kuvasta 4 voidaan havaita. Noin 10–15 % ala-asteen ikäryhmän lapsista ei käy koulua (Unicef, 2016b, s. 5). Nepalilnssa yritetään kehittää kouluihin pääsyä ja ilmoittautumista. Sosiaaliset, kulttuuriset ja maantieteelliset haittatekijät ovat viime kädessä rajoittaneet Nepaliln sosioekonomista kehitystä. Sen takia on tarpeellista saada tietoon taustalla olevia tekijöitä (kuva 4), jotka aiheuttavat lasten koulunkäynnin lopettamisen tai joilla on suuri riski koulunkäynnin keskeyttämiseen. (Unicef, 2016b, Message.) Kuvassa 3 on

esitetty syitä siihen, miksi useat lapset ja nuoret eivät osallistu koulunkäyntiin Nepalissa.

Vuonna 2016 noin 21,2 % peruskouluikäisistä lapsista ei käynyt koulua. (Unicef Data, 2020.)

Kuva 3. Syitä siihen, miksi 5–24-vuotiaat nuoret ja lapset eivät osallistu koulunkäyntiin Nepalissa. (Unicef, 2016b, s. 35.)

Unescon (2018) mukaan yli 15-vuotiaita lukutaidottomia ihmisiä vuonna 2018 Nepalissa oli noin 6,3 miljoonaa. Yli 15-vuotiaita lukutaidottomia miehiä on noin 1,8 miljoonaa eli 37,6 % lukutaidottomien kokonaismäärästä. Lukutaidottomia yli 15-vuotiaita naisia on noin 4,5 miljoonaa (62,4 % lukutaidottomien kokonaismäärästä), mikä viittaa suuriin eroihin sukupuolten välillä (Taulukko 3). Ei ole siis yllättävää, että naisten koulutustaso on alhaisempi kuin miesten. 15–24-vuotiailla sukupuolten välinen ero ei ole yhtä suuri, mutta silti merkittävä. 15–24-vuotiaita lukutaidottomia naisia ja tyttöjä on noin 24,8 % enemmän kuin miehiä ja poikia. Koulutuksen puutteen takia myös naisten tietoisuus sekä mahdollisuudet kehittää omaa tulevaisuutta ovat huonommat.

Taulukko 3. Lukutaidottomien määrä Nepalissa vuonna 2018 (UNESCO, 2018.)

Lukutaidottomia vuonna 2018	Kokonaismäärä	Miehet	Naiset
<i>15–24-vuotiaat</i>	481 015	180 840 37,6 %	300 175 62,4 %
<i>15-vuotiaat ja vanhemmat</i>	6 275 174	1 814 355 28,9 %	4 460 819 71,1 %

Yksi suurista koulunkäynnin esteistä ovat kastiryhmät. Monille niin sanotuille alakasteille kouluun pääsy on vaikeaa. Koulunkäyntiprosentit ovat selkeästi riippuvaisia kastiryhmästä. Alemmilla kastiryhmillä, erityisesti Dalit-kastiryhmällä, on alhaisin mahdollisuus koulunkäyntiin. Alempien kastiryhmien lisäksi myös alaluokan perheiden ja maantieteellisesti heikommassa asemassa olevien perheiden lapsilla on heikompi pääsy peruskoulutukseen, ja lapsiavioliitot aiheuttavat myös tyttöjen keskeyttämisen koulusta. (Unicef, 2016b, Message.) Huolestuttavaa on, että tytöillä ja nuorilla naisilla, jotka ovat kuormittuneet kotitöistä ja yhteiskunnallisista rajoituksista, on suuri riski lopettaa koulunkäynti ennen peruskoulun suorittamista.

Nepalin poliittiset konfliktit ovat myös osaltaan estäneet lapsilta koulutukseen pääsyn. Ennen konfliktia tytöille, alakastien jäsenille sekä muille heikommassa asemassa oleville lapsille koulutukseen pääsy oli erittäin rajoitettua. Lähes 700 yksityistä koulua on suljettu vuodesta 1996 lähtien. Opettajat käyvät töissä vuoristoisen maaseudun kouluissa estääkseen syrjäytymistä, sillä maaseudulla on pulaa sekä opettajista että kouluista. (Singh, Böhler, Dahal & Mills, 2006.)

5 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tehtävänä on kuvata, analysoida ja tulkita sitä, miten lasten oikeudet toteutuvat tutkimuskohteena olevan nepalilaiskylän koulussa ja sen ulkopuolella sekä kuvata niitä ongelmakohtia, joissa oikeudet eivät toteudu. Tarkastelen näitä teemoja etsimällä vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä lapsen oikeuksia Shree Naba Jyoti Silvano Basic Schoolin opetuksessa toteutuu ja millaisia oikeuksia jää toteutumatta?
2. Millä tavoin minä vapaaehtoistyöntekijänä koin lasten oikeuksien toteutuvan tutkimuskylässä yleisellä tasolla?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla haluan selvittää, mitä lapsen oikeuksia opetuksessa ja koulussa toteutuu. Kuvaan molempien tutkimuskysymyksen vastauksia peilaten havaintojani ja aineistojani YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen sekä Nepalin lainsäädäntöön. Toisen tutkimuskysymyksen avulla haluan selvittää myös muita lapsen oikeuksia koulukontekstin ulkopuolelta sekä tarkastella Nepalin yleistä tilannetta länsimaalaisen silmin ja omien tulkintojeni sekä kokemuksieni kautta.

Tutkimuskysymyksiin etsin vastauksia empiirisesti etnografista tutkimusmenetelmää soveltaen. Tutkimuksen analysoinnissa käytän myös kenttätövävaiheessa tuottamaani kuvamateriaalia sekä päiväkirjamerkintöjäni.

6 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa käsittelen tutkimuskenttää, eli Randepun vuoristokylää Solukhumbun alueella, tutkimuksen toteutusta, tutkimuksessa käytettyä laadullisen tutkimuksen piiriin kuuluvaa etnografista tutkimusmenetelmää ja aineistonhankintaa sekä analysointia. Ensin kuvailen tutkimukseni toteutusta Randepun kylän koulussa. Luonnehdin myös kokemuksiani vapaaehtoistyöntekijänä ja työtäni opettajana kylässä.

Seuraavaksi täsmennän käyttämäni tutkimusmenetelmää. Analysoin aineistoa etnografisella lähestymistavalla ja tutkin tutkimuskysymysten valossa kokemuksiani lasten oikeuksien toteutumisesta. Alaluvuissa esittelen ensin tutkimusaineistoni, minkä jälkeen kuvailen, mitä laadullinen tutkimus on. Tämän jälkeen esittelen tutkimukseni toteutuksen vaiheet, eli miten olen analyysin toteuttanut.

6.1 Solukhumbun alue ja Randepun kylä

Randepun kylä (kuva 4) sijaitsee Solukhumbun alueella Himalajan vuoristossa, joka on kuuluisa korkeista vuorijonoistaan. Solukhumbun piirikunta sijaitsee Everestin alueen pohjoisosassa itäisen kehitysvyöhykkeen alla. Kiinan autonominen alue sijaitsee Tiibetin pohjoispuolella, kun taas idässä sijaitsevat Bhojpur ja Sankhuwasabha, lännessä Dolakha ja Ramechhap, etelässä Okhalinga ja Khotang. Solukhumbun piirikunta on houkutteleva kohde seikkailijoille ja vaeltajille niin luonnon kuin myös alueen kulttuurin vuoksi. (District coordination committee office, 2019.)

Solukhumbussa on vuoden 2011 laskelmien mukaan asukkaita noin 105 886, joka on melko vähäinen luku verrattuna Katmandun 1,45 miljoonaan asukkaaseen.

Solukhumbussa asuvat ihmiset ovat peräisin eri kasteista ja sen vuoksi kielten ja kulttuurien monimuotoisuus on lisännyt alueen merkitystä. Suurin uskonnollinen yhdyskunta alueella on hindut, joita on noin 40 % väestöstä. Valtaosa väestöstä puhuu nepalin kieltä (37 %), mutta sherpan kielen puhujia on myös paljon (17 %). Etnisistä ryhmistä ja kasteista kolme yleisintä ovat Rai (20 %), Sherpa (27 %) sekä Chhetri (15 %). (Nepalmap, 2020.)

Kuva 4. Randepun kylän sijainti Nepalissa.

Alueen koulutustilanne on huomattavasti heikompi kuin Katmandun laaksossa. Vain 49,6 % alueen lapsista on käynyt alakoulun alimpia luokkia ja yläasteella oppilaiden prosenttiosuus on enää 10 %. Vain 64 % väestöstä osaa lukea ja kirjoittaa, ja suurin osa heistä on miehiä. Tyttöjen pääsy koulutukseen on huonompi kuin poikien, minkä vuoksi miesten luku- ja kirjoitustaidon osuus on suurempi kuin naisilla. Solukhumbun piirikunnan hygienia- ja sanitaatiotaso on heikko. Noin 90 % alueen ihmisistä käyttää juomavetenä letkusta tulevaa vettä, joka ei ole puhdasta. 25 prosentilla asukkaista ei ole käymälää laisinkaan ja 53 prosentilla on käytössään ulkona sijaitseva käymälä. (Nepalmap, 2020.)

Solukhumbun piirikunta kuului 25. huhtikuuta 2015 tapahtuneen maanjäristyksen vahinkoalueisiin. Suomessa uutisoitiin järjestyksen jälkeen lähinnä turisteista, Mount Everestin vuorikiipeilijöistä ja heidän oppaistaan, jotka saivat surmansa lumivyöryissä, mutta merkittäviä järjestyshojoja tapahtui myös muualla piirikunnassa. (Earthquake Report, 2015.) Randepun kylän koulu Shree Naba Jyoti Silvano Basic School tuhoutui vuoden 2015 maanjäristyksiensä vuoksi, minkä seurauksena alun perin norjalainen järjestö Ullpledd ry syntyi.

6.2 Tutkimuksen toteutus käytännössä

Tutkimukseni perustuu vapaaehtoistyöhöni Randepun kylässä Himalajan vuoristossa Ullpledd Suomi ry:n kautta. Ullpledd oli alun perin norjalainen järjestö, joka perustettiin vuonna 2015. Tällöin järjestön tavoitteena oli auttaa Randepun koulua ja sen oppilaita maanjäristyksen tuhojen korjaamisessa. Järjestön norjalaisen perustajan menehdyttyä järjestö siirrettiin 25.6.2019 Suomeen ja on nykyään turkulainen järjestö. Sana *Ullpledd* tarkoittaa norjaksi villahuopaa. Villahuovat olivat ensimmäisiä avustuksia koulun lapsille vuoriston kylmiä talvia varten. Järjestön toiminnan tarkoituksena on edistää ja tukea Solukhumbun alueella Randepun vuoristokylässä sijaitsevaa Shree Naba Jyoti Silvano Basic School -koulua sekä sen oppilaita. Yhdistys auttaa myös muiden lähikoulujen koulutusta ja opiskelijoiden hyvinvointia, mutta pääosin Shree Naba Jyoti Silvanon koulua. Yhdistys ottaa myös vastaan lahjoituksia ja kerää varoja koulun ylläpitokustannuksiin, kuten opettajien kuukausittaisiin palkkoihin. Tarkoituksena on myös lähettää vapaaehtoisia vuosittain koululle ja antaa heille mahdollisuus monipuoliseen vapaaehtoistyökokemukseen ilman suuria välitysmaksuja. Tällä tavoin voidaan välittää tietoisuutta koulutuksen merkityksestä, tuoda heidän avun tarpeen ihmisten tietoisuuteen ja rakentaa yhteisymmärrystä eri kulttuurien välillä.

Shree Naba Jyoti Silvano –koulussa oli virallisesti vuonna 2019 oppilaita noin 19 ja he olivat iältään 4–10-vuotiaita. Koulu on Nepalin koulutusjärjestelmän mukaan *primary school*, joka on tarkoitettu 5–10-vuotiaille oppilaille. Kylän koulussa oli kuitenkin myös alle 5-vuotiaita ja hieman yli 10-vuotiaita oppilaita, jotka osallistuivat myös opetukseen. Oppilaiden määrä vaihteli päivittäin, sillä monet lapset tekivät töitä koulupäiväisin tai joutuivat jäämään kotiin muista syistä. Koulussa on kolme opettajaa ja yksi heistä toimii rehtorina. Ullpledd Suomi ry kustantaa kahden opettajan palkat, kouluverot, opetusmateriaalit sekä muut kulut. Yhden opettajan palkan kustantaa Nepalin valtio. Koulussa on kolme eri luokkahuonetta sekä yksi opettajanhuone. Luokat ovat jaettu oppilaiden ikien mukaan. Itse opetin pääosin ”kolmatta luokkaa” eli koulun vanhimpia oppilaita, jotka olivat noin 8–9-vuotiaita. Opetus alkoi joka päivä klo 10 ja päättyi klo 15 kuutena päivänä viikossa. Päivän aikana oli yksi puolen tunnin tauko. Koulu sijaitsi riisipeltojen ja hedelmäpuiden keskellä vuoren rinteellä, josta aukesi vuoristomaisema. Myös muut kylän talot sijaitsivat eri puolin vuoren rinteellä.

Vietin kylässä kymmenen päivää ja toimin opettajana yhdeksänä päivänä. Yksi päivä oli heidän pyhäpäivänsä, joten silloin ei ollut koulua. Minun lisäkseni matkalla oli toinen suomalainen vapaaehtoinen Tanja, joka on koulutukseltaan sairaanhoitaja. Hän toimi

myös koulussa opettajana. Me majoituimme eräiden kyläläisten taloissa, jotka sijaitsivat suoraan koulun alapuolella. Tavoitteenani oli tuoda kouluun uusia oppiaineita, kuten musiikkia, kuvataidetta, liikuntaa sekä käsitöitä. Saimme työtämme helpottamaan opetusmateriaali- ja musiikki-instrumenttilahjoituksia Espoon Tiistilän koululta, F-musiikilta sekä tuttaviltamme. Lahjoitusten sekä muiden tuomiemme opetusmateriaalien avulla oppilaat saivat mahdollisuuden opiskella matkamme aikana myös muita aineita kuin matematiikkaa ja englantia. Uusien oppiaineiden opettamisessa opetin ensin kaikille oppilaille uuden sisällön, minkä jälkeen jakauduimme takaisin luokkahuoneisiin. Musiikin tunnit pidimme aina yhdessä luokkahuoneessa. Vapaaehtoistyöni aikana kiinnitin huomiota lapsen oikeuksissa havaitsemiini puutteisiin.

6.3 Etnografia – tapa nähdä toisin

Etnografia on tutkimusote ja metodologia, jota käytän tutkimuksessani. Etnografia on laadullinen tutkimusmenetelmä, joka mahdollistaa monien ulottuvuuksien tarkkailemisen. Etnografia on ihmisiltä oppimista ja Lappalaisen (2007, s. 10) sanoin ”tapa nähdä toisin”. Etnografia sanana tarkoittaa ihmisistä kirjoittamista ja sen tarkoitus on kuvata tutkittavaa yhteisöä tai ihmisryhmää. (Lappalainen, 2007, s. 10). Sanan merkitys kumpuaa sen historiasta. Etnografian historia pohjautuu antropologiaan eli kulttuuritutkimukseen. Antropologit viettivät pitkiä aikoja vieraisissa kulttuureissa ja yhteisöissä, mikä oli heidän keinonsa tutkia ja oppia ymmärtämään kyseistä yhteisöä ja kulttuuria sekä heidän elämänsä omassa ympäristössään (Rantala, 2006, s. 217–218).

Etnografia mielletään kulttuuriseksi kirjoittamiseksi. Salon (2007, s. 229) mukaan etnografisessa kirjoittamisessa kulttuuri muutetaan tekstin muotoon. Sen aineisto on yleensä osallistuvaa havainnointia, keskusteluja, etnografisia haastatteluja, kirjallista sekä kuvallista materiaalia. Osa aineiston tiedosta voi olla myös ei-kielellistä. Itse tutkijana harjoitin osallistuvaa havainnointia, sillä toimin yhtenä opettajana luokassa sekä elin kyläyhteisössä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, s. 152–155; Salo, 2007, s. 229.)

Laadulliseen tutkimukseen kuuluu monia tutkimusmenetelmiä. Kaikissa näissä tutkimusmenetelmissä painottuu ihmisten välisen vuorovaikutuksen tärkeys verrattaessa tutkimuksessa saatavaan tietoon. Etnografisen tutkimuksen onnistumisen

perusedellytyksenä pidetään myös reflektiivistä työskentelyä. Ihmisten välinen vuorovaikutus ja siitä saatu tieto sekä reflektointi olivat erittäin tärkeitä tekijöitä myös minun tutkimuksessani. On todettu, että vuorovaikutuksessa tutkija saa monipuolisempia ja joskus jopa yllättäviäkin tietoja. Tutkimuksessani oli olennaista tutkimussuunnitelman muotoutuminen tutkimusta tehdessä olosuhteisiin mukauttaen, mikä on tyypillistä laadullisissa tutkimuksissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2000, s. 152–155.)

Etnografiassa painotetaan tutkijan suhdetta kenttään. Kentällä kerätty aineisto ja vuorovaikutus tutkittavien kanssa ovat suuressa roolissa tutkimusprosessin kulkuun ja lopputuloksiin. Parhaisiin tuloksiin päästään, kun etnografi pystyy sopeutumaan ympäristöön ja tarttumaan rohkeasti kentällä tapahtuviin tilanteisiin ja mahdollisuuksiin. Osallistava ja uutta teknologiaa käyttävä etnografia mahdollistaa ja rohkaisee vuorovaikutusta tutkittavien kanssa niin kentällä kuin raportointivaiheessakin. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto, 2018, s. 8) Etnografisessa tutkimuksessa voidaan todeta kolme ulottuvuutta: tutkimus ja aineiston keruu tapahtuu *kentällä*, etnografisen tutkimus perustuu *vuorovaikutukselle* ja/tai kokonaisvaltaiselle *kontekstoinnille* ja kolmanneksi, tutkimus on *toimintaa*, joka tuottaa todellisuutta ja vaikuttaa ympäristöönsä. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto, 2018, s. 28.)

Etnografiseen tutkimukseen kuuluu yleensä verrattain pitkä kenttätyö, aineistojen, menetelmien ja analyttisten näkökulmien monipuolisuus sekä tutkimuksen suorittaminen tutkittavien elinolosuhteissa. Vaikka kenttätyöni Nepalissa oli ajallisesti hyvin lyhyt, lähestymistapani noudattaa kuitenkin etnografista tutkimusotetta. Tutkijana osallistuminen tutkimuskohteen toimintaan ja jokapäiväiseen elämään tarjoaa oivan mahdollisuuden havainnointiin. Tärkeää on tiedostaa osallistumisen, havainnointien ja kokemusten suuri vaikutus tutkimusprosessiin. Lappalainen (2007) on todennut, että tutkijan ruumiillinen ja emotionaalinen osallistuminen tutkimukseen erottaa etnografisen tutkimuksen monista muista tutkimusmenetelmistä. Siten myös tutkijan kokemuksista ja havainnoista kehittyi osa tutkimuksen analyysia. (Lappalainen, 2007, s. 10–11.) Etnografinen tutkimus on käytännönläheistä; siinä pyritään näkemään ihmiset aitoina jokapäiväisessä toiminnassaan. Tutkimus tuntui minulle myös käytännönläheiseltä ja autenttiselta. Tutkimusmenetelmässä haasteena on sen tulosten saaminen laajempaan tietoon ja käyttöön tai jopa muuttamaan vallitsevia käytänteitä. Tämä on myös tärkeä tavoite tutkimuksessani. Jokainen etnografi tuottaa omanlaisen tulokinnan erilaiselta kentältä ja valitsee tutkimusvälineensä kenttään sopivaksi. Tämän vuoksi etnografia

on myös jatkuvasti kehittyvä ja muuttuva tutkimustapa. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto, 2018, s. 21.)

Etnografisessa tutkimuksessa aineistonkeruun toteutus on oleellisessa osassa siinä, millaisia aineistoja tutkijalle jää kentältä poistuessaan. Etnografisen tutkimusprosessin luonnetta määrittelee valitut keruumenetelmät ja -välineet. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto, 2018, s. 16)

Visuaaliantropologi Marcus Banks (1995) on jakanut visuaaliset tutkimusmenetelmät kolmeen laajaan kategoriaan, joista käytän tutkimuksessani ensimmäistä. Ensimmäinen kategoria on visuaalinen representointi, joka tarkoittaa yhteisön tai ihmisryhmän tutkimista tuottamalla siitä visuaalista materiaalia. (Bagayoko & Tawah, 2018, s. 187.) Myös amerikkalainen antropologivalokuvaaja John Collier Jr. puhuu siitä, miten paljon nonverbaalinen sisältö tarjoaa ja miten paljon nähtävää sen avulla saadaan (Koskela, 2018, s. 212).

Valokuvien käyttämistä etnografisessa tutkimuksessa on perusteltu hyvin. Berger (1987) on määritellyt valokuvan ja sanojen suhteen merkittäväksi. Hän toteaa valokuvan kerjäävän tulkintaa verbaalisesti. Valokuva on kiistämätön todiste, mutta heikko merkitykseltään ilman sanoja. Usein yleistyksen tasolle jäävät sanat saavat erityistä luotettavuutta ja autenttisuutta valokuvan ehdottomuuden ansiosta. (Koskela, 2018, s. 221.)

Tutkimukseni aineistossa nojaudun suurelta osin muistiinpanoihini ja kuvalliseen materiaaliini. Tärkeässä roolissa ovat myös omat muistoni ja kokemukseni, joita en ole kirjannut ylös. Etnografinen kenttätö voi tuottaa monenlaista, joskus jopa sekavaakin aineistoa. Tutkimukseni kannalta tärkeät osat aineistoa olivat kentällä syntyneet tunteet ja kokemukset, joita olin reflektoinut muistiinpanoissani. Uskon, että kuvallinen materiaali tuo todenmukaista kuvaa lukijalle. Tutkimukseni tapahtui myös eettisesti hyvistä lähtökohdista, vapaaehtoistoimintana. Olen pohtinut teorian ja havaintojeni pohjalta aineistoani, sen analyysia ja eettisyyttä. Tutkimusta tehdessä tiedostin ja ajattelin kriittisesti omien kokemukseni vaikutuksia, jotka ohjasivat mahdollisesti tutkimukseni kirjoittamista. (Salo, 2007. s. 231–232.)

6.4 Tutkimusaineisto

Etnografisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti sain aineistoa tutkimukseeni havainnoinneista, päiväkirjamerkinnöistä, kuvista sekä omista kokemuksistani tutkimukseen liittyneen kenttäperiodin aikana. Lisäksi sain tietoa ennalta suunnitteleemattomista keskusteluista opettajien, oppilaiden ja yhteisön jäsenten kanssa. Havainnointien muistiin kirjoittamiseen käytin päiväkirjaa (perinteisesti vihkoa ja kynää), mutta myös älypuhelimeni muistiinpanoja. Aineistonkeruu tapahtui syksyllä 2019 Randepun vuoristokylässä.

Tärkeinä havainnointia tukevinä menetelminä toimivat valokuvaus sekä videointi. Välineinä minulla oli järjestelmäkamera sekä myös älypuhelimeni kamera. Koulupäivien aikana ja niiden jälkeen valokuvasin ja videoin paljon, mutta muistiinkirjoittaminen tapahtui aina koulupäivän jälkeen, sillä koulupäivisin keskityin opettamiseen. Kuvasin oppilaiden ja kyläläisten elinolosuhteita, juhlia ja perinteitä, opetustilanteita sekä koulujen olosuhteita. Kuvien avulla toivon voivani välittää tutkimuksen lukijalle tarkemman kuvan siitä, millaisissa olosuhteissa lapset elävät ja voivani saattaa mahdollisimman todenmukaisen kuvan tutkimuskentästä. Tavoittelen kuvilla myös sitä, että lukija ymmärtää kylässä vallitsevien olosuhteiden ja kulttuurin määrittelevän sitä, miten lapsen oikeudet toteutuvat kylässä. Kuvien merkitys on oleellinen tutkimuksessa tutkimusympäristön ja tutkimukseen osallistuvien havainnollistajana. Vanhan sanonnan mukaan: yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa.

Muistiinpanoihini kirjoitin muun muassa siitä, minkälaisissa olosuhteissa lapset ja kylän ihmiset elävät. Vertailin elinolosuhteita ja kulttuurisia eroavaisuuksista Suomen vastaaviin. Kirjoitin paljon koulunkäynnistä ja opetuspäivien sisällöistä. Keskustelin paljon oppilaiden, vanhempien sekä opettajien kanssa. Näistä keskusteluista kirjoitin kenttäpäiväkirjaani muistiinpanoja.

Opettamisen lisäksi havainnoin paikallisten opettajien opetusta ja heidän toimintaansa. Keskustelin myös opetukseen liittyvistä havainnoistani opettajien kanssa ja osana osallistuvaa havainnointiani autoin opettajia kehittämään heidän opetustapojaan esimerkiksi englannin kielessä. Opetin heitä käyttämään uusia opetusmateriaaleja ja opettamaan heille uusia taitoaineita. Oli myös mielenkiintoista nähdä, miten oppilaat ja opettajat käyttäytyivät koulun ulkopuolella, sillä vietimme suurimman osan illoista heidän kanssaan.

6.5 Analyysin toteutuksen vaiheet

Aloitin pro graduni tekemisen matkani jälkeen. Sain idean tutkimukseni tekemiseen vasta palattuani takaisin Suomeen. Minulla oli olemassa hyvä ja kattava aineisto, jota pystyin hyödyntämään tutkimuksen tekemiseen. Tutkimuskysymyksiä ei ollut vielä Nepalissa ollessani. Tutkimuskysymysten muodostaminen luonnistui hyvin, sillä aihe herätti mielenkiintoni.

Analyysini perustui YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen sekä Nepalin lapsen oikeuksien lakeihin. Jäsensin teorian, aineistojen ja omien kokemuksieni kautta tutkimustehtävääni ja muodostin vastauksia tutkimuskysymyksiini. Aloitin analyysin lukemalla huolellisesti päiväkirjamuistiinpanoni sekä käymällä läpi kuva- ja videomateriaalin. Kuvamateriaalin laaja määrä oli analysoinnissa hieman haastavaa. Valokuvia (taulukko 4) oli 1 947 ja muistiinpanoja noin 34 sivua. Videoita (taulukko 4) oli yhteensä 213, joita käytin reflektointiin sekä tukemaan havaintojani kuvista, muistiinpanoista ja kokemuksistani. Ensimmäiseksi rajasin kenttämuistiinpanoni ja ottamani valokuvat liittyen yksittäisiin lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeuksiin liittyviksi teemoiksi muodostuivat oikeus koulutukseen, tyttöjen oikeudet ja asema yhteisössä, lapsityö ja oikeus sanitaatioon, puhtaaseen juomaveteen ja terveyteen. Olin jo kentällä analysoinut lasten oikeuksien toteutusta ja niiden vaikutusta lapsiin, joten valokuvien sekä muistiinpanojen analysoinnilla oli selkeä suunta. Jaoin kuvia eri kansioihin kategorioiksi aina yhden lapsen oikeuden perusteella. Muistiinpanoja kirjoitin ylös samalla tavalla kategorioiden Wordiin.

Taulukko 4. Tutkimuksen aineisto.

AINEISTO	KOKONAISMÄÄRÄ	KÄYTETTY MÄÄRÄ
Valokuvat	1947 kuvaa	27 kuvaa
Videot	213	Käytetty reflektointiin ja havaintoihin
Muistiinpanot	34 sivua	Osia jokaiselta sivulta
Havainnointi	10 päivän aikana tapahtunut havainnointi	Jatkuvaa havainnointia, josta käytetty aiheisiin liittyviä osia
Kokemukset	Kokemuksia ja keskusteluja 10 päivän ajalta kylästä, koulusta sekä Katmandusta	Tutkimukseni aiheiseen liittyviä kokemuksia ja vertailukohteita pääkaupungista

Seuraavaksi kuvaan tutkimukseni aineiston analyysiä ja sen toteutuksen vaiheita. Rantala (2006, s. 229) on todennut, että etnografisen tutkimuksen analyysiä tapahtuu jo kentällä ollessa. Tämä pätee myös minun analyysini toteuttamiseen, sillä suuri osa analyysistä tapahtui jo kentällä. Etnografisen tutkimuksen mukaan tutkija on itse tutkimusprosessissaan oleellinen osa, joten en analysoinut aineistoani perinteisillä laadullisilla aineiston analyysimenetelmillä. Tutkimuskysymykseni, taustakirjallisuus sekä omat reflektointini ohjaavat enimmäkseen analyysiani. Tutkimuskysymykseni kohdistuivat lapsen oikeuksiin kylässä, joten keskityin analyysissani lapsen oikeuksien toteutumiseen aineiston ja omien tutkittavien kanssa saamieni kokemusten pohjalta. Etnografisen tutkimuksen mukaisesti nostan esiin kentällä kokemiani tulkintoja tutkimuskysymysten suhteen. Selitän tekemiäni havaintoja sekä tulkintojeni tekemisiä. Avaan niitä havaintoja, joita näin ja koin lasten oikeuksiin liittyen. Käytin analyysissa tukena YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta, sillä se toimii tietynlaisena auktoriteettina ja realistisena suuntaa antavana näkökulmana tutkimuksessa.

Kentällä ollessani ja sieltä palattuani analysoin tilannetta paljon. Havaitsin puutteita lapsen oikeuksissa koulupäivien aikana sekä niiden jälkeen. Suurimman osan näistä puutteista havaitsin omin silmin, mutta osan sain kuulla kyläläisiltä ja lapsilta. Pääpainona analyysissani ovat koulutukseen liittyvät lapsen oikeudet, sillä niihin aion käyttää eniten huomiota. En kuitenkaan voinut sivuuttaa myös muita lapsen oikeuksiin liittyviä puutteita, joita havaitsin päivittäin. Koin, että ne ovat merkittävä osa tutkimustani ja tärkeää tuoda lukijoille ilmi. Etnografisessa tutkimuksessa

tutkimuskysymykset ja tulokset voivat muuttua analyysin vaiheessa paljon, mikä tapahtui myös minun kohdallani.

Kuvamateriaalin käyttö, kuvien valinta ja muokkaaminen veivät minulta paljon aikaa ja pohdintaa. Löysin joka kerta kuvista jotain uutta ja erilaisia näkökulmia. Nyt jälkeinpäin huomasin kuvista jotain, mitä en huomannut paikan päällä, hetkessä eläessäni. Se sai minut huomaamaan erityisesti sen, miten myös lukijoiden on tärkeää ymmärtää tutkimukseni ja sen tulokset sen aidossa kontekstissaan. Monessa kuvassa havaitsin 11-vuotiaan tytön isän. Isä on noin kaksi kertaa niin vanha kuin tytön äiti. Lapsiavioliitot eivät suoranaisesti näkyneet kyläyhteisössä, mutta kun tarkasti analysoi, tutkii kuvia ja muistiinpanoja, näkymätön muuttuu näkyväksi. Tämä oli hyvä esimerkki siitä, ettei etnografiassa suuresti puhuttu valta-asetelma ollut täysin hallinnassa; on mahdotonta ennakoita, mitä kameran linssin toisella puolella tapahtuu.

Kankkunen (2007, s. 200) on todennut, että visuaalinen menettely on osoitettu hyväksi tavaksi lähestyä valtakysymyksiä tutkijan ja tutkittavien välillä. Kameran käyttö lisäsi lasten suoraa osallistumista ja heitä kiinnosti kamera huomattavasti. Useat lapset halusivat tulla kuvatuksi, niin kuin myös monet aikuiset kyläläiset. Useat jopa pyysivät minua ottamaan heistä kuvia ja tuomaan ne seuraavalla kerralla mukani. Tämä oli lupaus.

7 Tutkimustulokset ja niiden tulkintaa

Tutkimustulokset (kuva 5) perustuvat jo aikaisemmin mainitsemini havaintoihin, reflektioihin, valokuviin, videokuvamateriaaliin sekä päiväkirjamuistiinpanoihin.

Tutkimukseni tulosluku koostuu viidestä eri alaluvusta; oikeus koulutukseen, tyttöjen oikeudet ja asema yhteisössä, lapsityö, oikeus sanitaatioon, puhtaaseen juomaveteen ja terveyteen sekä lapsiavioliitot. Alaluvussa ”Oikeus koulutukseen” käsittelem koulutuksen laatua, koulumatkoja, materiaalipuutteita ja jatko-opiskelumahdollisuuksia.

Yllättävä tekijä kylässä oli monien asukkaiden onnellisuus köyhistä olosuhteista huolimatta. Useat kyläyhteisön ihmiset eivät halunneet muuttaa kylästä pois. Lapsilta kuulin kuitenkin erilaisia ajatuksia. Heillä oli toiveita käydä koulua ja päästä jatko-opiskelemaan peruskoulun jälkeen Katmanduun.

Kuva 5. Tutkimustulosten jäsentely.

Jäin pohtimaan seuraavia havaitsemiani epäkohtia ja puutteita lasten osalta niin koulussa kuin myös kyläyhteisössä: koulutukseen pääsyä, pitkiä koulumatkoja, lapsiavioliittoja, koulutuksen laatua ja epäpäteviä opettajia, puutteellisia koulutiloja ja oppimateriaaleja, jatko-opiskelumahdollisuuksia, lapsityövoimaa, tyttöjen ja naisten heikkoa asemaa, terveydenhuoltoa sekä oikeutta puhtaaseen ja turvalliseen juomaveteen ja sanitaatioon. Huolestuttavaa on myös se, että ilman Ullpledd Suomen avustusta koulu ei pystyisi toimimaan, joten silloin lapsilta evättäisiin oikeus peruskoulutukseen. Joitakin epäkohtia, kuten lapsiavioliittoja, oli vaikea havaita, sillä kyläläiset eivät keskustelleet niistä länsimaalaisten seurassa avoimesti.

7.1 Oikeus koulutukseen

Oikeus koulutukseen kylässä toteutui kohtalaisesti ja vaihtelevasti aineistojeni ja tekemieni havaintojen perusteella. Koulutukseen pääsy riippui monista eri tekijöistä, joita selvennän tulevissa alaluvuissa. Analysoinnissani ja tutkimustuloksissani on tärkeää ottaa huomioon kylän olosuhteet sekä yksittäisen kylän näkökulma koulutuksen merkitykseen. Laajemmin ymmärretään, että koulutus nostaa elintasoja ja hyvinvointia, mutta tämä tapahtuu maailmanlaajuisessa mittapuussa. Siihen toki pyritään, mutta yksittäisen kyläläisen kohdalla tämä näkökulma saattaa tuntua etäiseltä, eikä koeta, että omana elinaikana tapahtuisi suurta muutosta. Koin kuitenkin, että koulutuksella oli merkitystä kylän lapsille. Koulussa lapset saavat yleissivistystä ja oppivat ulkopuolisesta maailmasta, jonka kautta he voivat saada mahdollisuuden erilaiseen tulevaisuuteen. Koulutuksen avulla he saavat mahdollisuuden kehittää itseään ja syventämään ajattelutaitojansa, joka vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa. Koulussa he oppivat lukemaan ja laskemaan, joita useat tarvitsevat jokapäiväiseen elämäänsä, esimerkiksi kaupankäynnin vuoksi. Koulutuksen avulla he myös oppivat huolehtimaan itsestään. Kylän lapset nauttivat koulusta ja kokivat sen tärkeäksi. Tämän kaiken lisäksi koulutus on lapsen oikeus.

7.1.1 Koulutuksen laatu ja sen kehittäminen

Kuva 6. Englanninkielinen aakkostaulu.

Oppilaiden koulutuksen taso on heikko verrattuna Nepalin pääkaupunkiseudun koulutukseen. Opetuksen laadun ongelmia ovat muun muassa epäpätevät opettajat, ulkoa oppiminen opetusmetodina, vähäiset resurssit, opetussuunnitelman puute ja lasten osallistuminen kouluun.

Kylän koululla ei ole opetussuunnitelmaa, mikä on tyypillistä syrjäisellä maaseudulla sijaitsevilla kouluissa. Opettajanhuoneen seinällä on lukujärjestys, jota seurataan päivä kerrallaan. Opettajat opettavat kirjoja seuraten ja käy kirjoja järjestelmällisesti läpi sekä käyttävät pääasiallisesti kirjojen materiaalia. Järjestömme kustantaa myös oppikirjat sekä muun opetusmateriaalin koululle, joka tuodaan Katmandusta asti kylään. Iso osa opetusmateriaalista on myös vapaaehtoisten tuomia, kuten kuvassa 6 näkyvä englanninkielinen aakkostaulu.

Opetin koulussa pääasiallisesti englantia. Koin sen tärkeäksi, koska opettajien englannin kielen taito on heikko. Opettajien ja oppilaiden englannin kielen ääntäminen oli erityisen vaikeaa. Kuullun ymmärtäminen oli hieman helpompaa heille, mutta ääntäminen sekä lauseiden käyttäminen oli vaikeaa. Esimerkiksi y-kirjaimen lausuminen oli melkein mahdotonta. Englanti on kriittisen tärkeä kielitaito Nepalissa, koska sitä käytetään työelämässä sekä opiskelussa.

Kuvassa 7 ovat minun luokkani oppilaat. Koulussa oli kolme luokkaa, joista minun luokkani oli vanhin. Oppilaani olivat 8–9 vuoden ikäisiä ja heitä oli neljä. Oppilaat olivat oppimisessa eritasoisia. Vanhin oppilaani Malati (kuvassa oikealla) oli nopein oppimaan sekä taitava englannissa sekä matematiikassa. Sudip ja Janyka (keskellä) olivat keskenään saman tasoisia oppilaita. Janykan lukeminen vaati tosin enemmän aikaa ja luetun ymmärtäminen oli hänelle vaikeaa. Narayan (kuvassa vasemmalla) on koulun opettajan Nirmalan (kuva 10) nuorin poika. Narayanilla oli paljon oppimisvaikeuksia. Kaupungin kouluissa hän saisi varmasti erityistä tukea ja tukiopetusta, mutta kylän koulussa se on mahdotonta. Asiaan vaikutti myös se, että opettaja oli hänen äitinsä. Opettaja monesti teki tehtäviä hänen puolestaan. Vaikka hän tarkoitti hyvää, Narayanin oppiminen kärsi tästä.

Kuva 7. Minä ja opettamani ryhmä: Narayan, Sudip, Janyka ja Malati.

Kuva 8. Kaikki koulun 18 oppilasta kyseisenä päivänä. Kuvassa myös koulun opettaja Nirmala, vapaaehtoinen Tanja ja Pooja.

Kuvassa 8 on kaikki koulun oppilaat. Kuvan otti koulun toinen opettaja Umesh. Myös koulun rehtori puuttuu kuvasta. Koulun rehtori oli usein poissa, sillä hän kävi alueen muissakin kouluissa kokouksissa tai pitämässä kokeita. Alueella oli keskikoulu, johon alakoulun oppilaat siirtyvät 10 vuoden iässä. Keskikoulu sijaitsi alempana vuorenrinteellä melkein kolmen tunnin kävelymatkan päässä. Yksi keskikoulun

oppilaista, Sushma, asui samassa talossa kuin minä, joten vietimme hänen ja hänen ystäviensä kanssa paljon aikaa yhdessä. Sushman ystävä Asmita antoi minulle runon (kuva 9), jonka hän oli jo aikaisemmin tehnyt koulussa: "It is rose flower – poem. School is my temple, temple is my god. Volleyball is my game, Asmita is my name."

Runon alkusäe "School is my temple, temple is my god" on tutkielmani otsikko. Koen, että se kuvastaa hyvin tutkielmani ydintä. Koulu on monille lapsille tärkeä ja pyhä, jota arvostetaan. Uskonto ja sen harjoittaminen on tärkeä osa jokaisen kylän elämää, joka korostuu myös tässä runossa.

Kuva 9. Asmitan kirjoittama runo englannin tunnilla.

Kuva 10. Koulun opettaja Nirmala.

Koulun rehtori on valtion palkkaama opettaja. Muut koulun kaksi opettajaa eivät olleet päteviä opettajia. He ovat kylän asukkaita, eikä heillä ole koulutusta opetusalan töihin. Toisella opettajalla oli melko hyvä englannin kielen taito, mutta toiselle opettajalle englannin kieli oli vaikeaa. Kuvassa 10 on koulun toinen opettaja Nirmala, joka oli myös kylän asukas. Kylän yleisiin olosuhteisiin nähden opettajien pätevyys ei ole olennainen asia. Tärkeintä on, että koulussa on aikuisia opettamassa lapsille peruskoulutuksen sisältöä. Opetin monia englanninkielisiä termejä opettajille ja he seurasivat opetustani ja toivon, että he oppivat joitain opetukseen liittyviä tapoja minulta, kuten kysymysten asettelua. Totesin myös, että englannin kielen kurssin järjestäminen opettajille olisi tärkeää. Opettajien englannin kielen taidon kehittyminen olisi merkittävä lisäys oppilaiden oppimisen kannalta.

Opetuksessa oli kuitenkin monia ongelmia opettajien epäpätevyiden vuoksi. Opetusmetodina käytettiin ulkoa oppimista, jota ei käytetä Nepalín pääkaupunkiseudun kouluissa. Nepalín pääkaupunkiseudun kouluissa pyritään tietoisesti osallistuvaan opetukseen ja yksilön kehittämiseen, kuten myös Suomen kouluissa. Ulkoa oppiminen vaikeutti oppilaiden kommunikaatiota englannin kielellä. Oppilaat olivat oppineet ulkoa tervehdyksiä, lauseita tai lauluja, joita he toistivat yrittäessäni keskustella heidän kanssaan. Heidän oli myös vaikea ymmärtää englannin kieltä tehtävänannoissa sekä kysymyksissä. Yritin kannustaa opettajia pois ulkoa oppimisesta ja lisäämään keskustelua avaavia tehtäviä. Opettajat olivat aluksi hämmästyneitä tavasta, mutta pian

he yhtyivät opetukseeni ja alkoivat myös itse minun läsnäollessani vuorovaikutuksellisempaan opetukseen. Kuvassa 9 näkyy koulun opettaja Umesh. Umeshin englannin kielen taito oli hyvä ja hän tuli lasten kanssa erittäin hyvin toimeen ja myös haastoi oppilaita ajattelemaan.

Kuva 9. Koulun opettaja Umesh yhdessä oppilaiden kanssa.

Umesh halusi kehittää opetusta ja oli erittäin kiinnostunut uusista materiaaleista, joita toimme. Hän oli erittäin systemaattinen opetuksessaan ja pyrki aina korjaamaan oppilaiden virheitä ja selventämään oikean vastauksen.

Kuva 10. Oppilaat kokeilevat ensimmäistä kertaa vesivärejä ja opettelevat maalaamaan.

Kuvassa 10 opetan oppilaille ensimmäistä kertaa vesiväreillä maalaamista sekä hieman maalaustekniikoita. Oppilaat eivät olleet aikaisemmin maalanneet vesiväreillä ja he olivat innokkaita oppimaan. Yleiseen koulutukseen sisältyy kuvataide oppiaineena, mutta tässä koulussa kuvataidetta ei opetettu. Oppilaat olivat taitavia käsistään, joten he oppivat nopeasti maalaamaan sekä myös ompelemaan ja neulomaan, kuten kuvasta 11 voidaan huomata. Taito- ja taideaineilla kehitetään oppilaiden kädentaitoja sekä lisätään heidän hyvinvointiansa. Koin, että oppilaat nauttivat käsitöiden ja maalausten tekemisestä ja saivat siitä suurta iloa. Näin myös oppilaat itse kertoivat. Oppilaat olivat erityisen kiitollisia ja iloisia etenkin kuvassa 11 näkyvistä omista penaaleistaan, jotka oli tehty vohvelikankaasta. Myös opettajat olivat innoissaan penaalien tekemisestä ja tämä uusi asia oli merkittävä heille kaikille. Toki on ymmärrettävä, että opettajilla ei ole taitoa eikä materiaaleja tehdä käsitöitä koulussa. Kuvataiteen he sen sijaan harrastavat koulussa vieläkin. Puhun kuvataiteesta harrastamisena, sillä opettajat eivät varsinaisesti opeta sitä.

Kuva 11. Oppilaiden ensimmäisten käsityötuntien lopputulos.

Myöskään musiikinopetus ei kuulunut koulun opetuksen sisältöön. Musiikki oli kuitenkin tärkeä asia kyläyhteisössä. Kyläläisillä oli monia juhlia ja festivaaleja, joissa muun muassa laulaminen, tanssiminen sekä rytmitaito olivat olennaisia osia. Laajemmin ajateltuna musiikki on tärkeä oppiaine ja taito lapsille. Kylän koulussa musiikki ei ollut elintärkeä oppiaine, sillä sen taitoa ei varsinaisesti tarvittu, kuten ei muidenkaan taito- ja taideaineiden. Musiikilla ja soittimilla oli kuitenkin suuri merkitys heidän hyvinvointiansa kannalta. Ukulelen soittaminen ja rytmimunilla rytmittäminen musiikin tahtiin olivat koko kylälle uusia ja innostavia asioita. Kuvassa 12 näkyy oppilaiden

ensimmäinen musiikintunti ja ukulelen kokeileminen. Monet kyläläiset aikuisetkin halusivat oppia soittamaan ja koin, että musiikinopetus toi paljon positiivisia vaikutuksia koulun lapsille sekä kyläyhteisölle.

Kuva 12. Oppilaiden musiikintunti.

Kuva 13. Oppilaat harjoittelevat Suomesta tuotujen tangrammien käyttöä ensimmäistä kertaa.

Matematiikan opetus on merkittävää koulutuksen ja oppilaiden elintason kannalta. Matematiikasta on olosuhteiden nähden hyötyä. Matemaattiset taidot vaihtelivat oppilaiden kesken. Monet oppilaat tarvitsivat erityistä tukea matematiikan opiskelussa, jonka havaitsin opetuksen aikana. Oppilaat pitivät matematiikan opetuksesta (kuva 13). Helpointa minulle oli matematiikan opetus, jonka mahdollisti matematiikan yhteinen kieli. Englannin kieltä ei tarvinnut paljoa sen opetuksessa, minkä vuoksi heidän

matemaattisia taitojansa ei ollut niin vaativaa opettaa. Matematiikan taitoja oppilaat tarvitsevat esimerkiksi rahankäytössä ja arkielämässä (esimerkiksi ruuanlaitossa, mittaamisessa ja, arvioinnissa).

Oppilaat käyttävät yhä tuomiamme materiaaleja. Saimme kuulla koulun opettajilta joulun jälkeen jo vuoden 2019 puolella tyytyväisiä ja iloisia kommentteja materiaalien käytöstä. Ohjeistin rehtoria ja opettajia käyttämään tangrammeja (kuva 13), englannin kielen materiaaleja ja pelejä, vesivärejä, sekä opetin heitä maalaamaan ja neulomaan.

7.1.2 Vaellusmatkat kouluun

Kuva 14. Tytöt aamulla lähtemässä vaeltamaan kouluun.

Kouluun pääsyyn vaikutti huomattavasti myös pitkät koulumatkat. Vuoristoisessa maastossa koulumatkat olivat fyysisesti raskaita. Monet oppilaat joutuivat vaeltamaan kouluun jopa tunteja, minkä vuoksi he myös useasti myöhästyivät koulusta. Raskaat koulumatkat kuormittivat lapsia, mutta he olivat jo tottuneet matkoihin niin fyysisen kunnon kuin henkisen tason puolesta. Kuvassa 14 yläkoulun tytöt ovat lähtemässä kouluun. Heidän koulumatkansa kestää päivittäin yhteensä noin viisi tuntia. Kouluun vaeltaa kaksi tuntia ja kotiin kolme tuntia vuoren rinnettä ylöspäin. Koulumatka on raskas ja maasto on vaikeaa. Tiedän sen myös omasta kokemuksestani, sillä vaelsin kouluun myös itse. Matkan varrella on jyrkkiä nousuja sekä esteitä. Ne oppilaat, joilla

on pitkä koulumatka, pysähtyvät pitämään taukoja. He täyttävät juomapullonsa epäpuhtaalla vedellä, jos mahdollista, ja syövät matkalla välipalaa (kuva 15).

Kuva 15. Aamuisen koulumatkan välipalatauko.

Kuten kuvassa 16 näkyy, tytöillä on sandaalit jalassa. Suurimmalla osalla lapsista ei ole

Kuva 16. Koulumatkan juomatauko. Tytöt juovat sekä täyttävät vesipullonsa.

lenkkitosuja tai muita kunnon jalkineita. Heillä on pääosin crocsit tai lipokkaat. Itse en nähnyt kenelläkään lenkkitosuja, paitsi opettajilla. Huonot kengät ovat vaarallisia kylän haastavan maaston vuoksi. Lapsille kengät eivät kuitenkaan ollut ongelma, vaan he olivat tottuneet niissä vaeltamiseen. Vaellusmatkat vaikuttavat koulunkäyntiin.

Oppilaat, joilla oli pitkä koulumatka usein, myöhästyivät koulusta ja olivat väsyneitä. Vaellusmatkat vaikuttavat koulunkäyntiin. Oppilaat, joilla oli pitkä koulumatka usein, myöhästyivät koulusta ja olivat väsyneitä. Niin myös keskittyminen opiskeluun oli heille haastavampaa kuin muille oppilaille. Minun koulussani vain muutamalla oli pitkä

koulumatka, mutta yläasteella pitkät koulumatkat ovat yleisempiä, sillä kouluja ei ole alueella monta.

7.1.3 Materiaalipuutteet

Koululla oli pula materiaaleista. Luokkahuoneet olivat melko tyhjiä kuten kuvasta 17 voidaan havaita. Matkani aikana teimme paljon askarteluja luokkahuoneiden seinille parantamaan luokan viihtyvyyttä. Suurin osa vapaaehtoisista tuo materiaalia koululle sekä askarteleo oppilaiden kanssa yhdessä luokkaan opetusmateriaaleja. Oppikirjoja käytettiin moneen kertaan ja kierrätettiin. Järjestimme kustantaa koululle uusia oppikirjoja ja opetusmateriaaleja. Opetusmateriaalit ovat vain välttämättömiä materiaaleja kuten kyniä, kumeja, vihkoja ja muita käytännöllisiä tarvikkeita. Opettajanhuoneessa on yksi kaappi, jossa opettajat säilyttävät materiaaleja. Kaapissa oli minun aikani hyvin opetusmateriaaleja ja havaitsin, että opettajat eivät halua käyttää niitä, ellei ole pakko. Jouduin monesti kysymään, voimmeko käyttää kaapissa olevia materiaaleja kuten uusia värikyniä ja lyijykyniä, sillä niitä ei vaihdeta usein.

Kuva 17. 4–6-vuotiaiden oppilaiden luokka.

Oppilaat olivat erittäin onnellisia ja kiitollisia, kun he saivat pitkästä ajasta käyttöönsä uusia välineitä. Ongelmana ei ole se, että he eivät saisi uusia materiaaleja, vaan se, että he eivät malta käyttää jo olemassa olevia materiaaleja. Tämä on täysin ymmärrettävää, sillä koululla ei ole varallisuutta. Materiaalipuutteet vaikuttavat koulunkäyntiin, sillä oppilaat pärjäävät vain minimitaso varustuksella. Ylimääräisiä opetusmateriaaleja ei ole kovin paljoa, ellei se ole ulkopuolelta tuotua ja lahjoitettua. Kuvassa 18 vapaaehtoiset lahjoittavat koulutarvikkeita, vaatteita sekä muita lahjoituksia

koulun oppilaille. Kuten kuvasta voi havaita, oppilaat olivat erittäin kiitollisia ja jokainen esine tai asia oli tarvittava.

Kuva 18. Kouluvälineiden, vaatteiden ja tavaroiden lahjoitustilaisuus keväällä 2019.

Erityisesti pienimmille oppilaille suunnatusta materiaalista oli puutetta. 4–6-vuotiaat oppilaat tarvitsevat paljon käsillä kosketeltavaa materiaalia. Myös lepo ja leikkiminen on tärkeitä asioita 4–6-vuotiaille oppilaille. Päiväunet he pystyivät nukkumaan lattialla. Lahjoitusten mukana toimme kaksi lasten makuupussia, joista toinen lahjoitettiin 4–6-vuotiaiden oppilaiden luokalle. Kuvassa 19 nähdään kyseinen makuupussi käytössä.

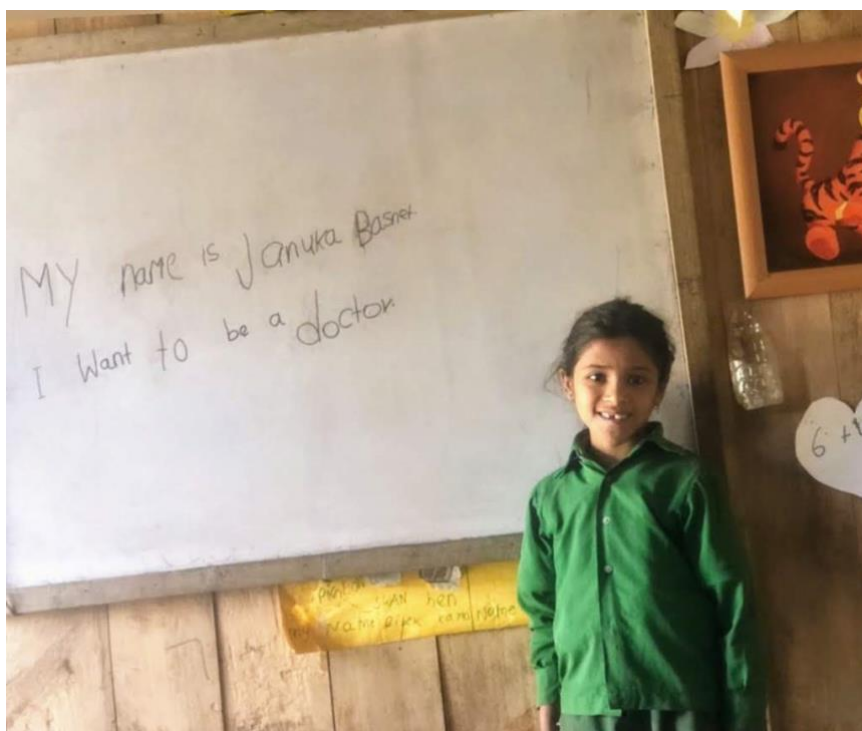
Kuva 19. 4-vuotias oppilas nukkuu päiväunia lahjoitetun Frozen-makuupussin päällä.

Luokkahuoneiden lattia koostuu pelkästään lattiaa kuvastavasta matosta, joten lattia voi olla kostea tai paikoin epätasainen. Koin, että materiaalipuutteet kohdistuivat erityisesti kyseisen luokan opiskeluun ja koulussa oleskeluun. Heidän luokkahuoneensa oli kaikista luokista autioin ja tyhjin. Kyseinen luokkahuone on sama kuin kuvassa 17.

7.1.4 Jatko-opiskelumahdollisuudet

Realistisesti oppilaiden jatko-opiskelumahdollisuudet ovat heikot. Köyhyys on näistä suurin este. Myöskään vanhemmat eivät halua päästää lapsiaan lähtemään pois kylästä, sillä he haluavat jonkun huolehtimaan heistä vanhuuden vuosina sekä auttamaan kotitöissä ja viljelyssä. Lapset toivovat pääsevänsä opiskelemaan pääkaupunki Katmanduun tulevaisuudessa. Sen vuoksi myös moni yläasteikäinen nuori kertoi minulle haluavansa opiskella englannin kielen sujuvaksi, jotta hänellä olisi mahdollisuuksia pärjätä jatko-opiskeluissa. Useat näistä nuorista olivat poikia. Heillä oli selkeä tavoite lähteä kylästä pois, mikäli se olisi mahdollista.

Ala-asteikäiset lapset puhuivat tulevaisuuden ammateistaan. Lapset eivät ehkä käsittäneet vielä sitä, miten epätodennäköistä heidän unelma-ammattiinsa pääsy on. Kuvissa 20, 21 ja 22 luokkani oppilaat kertovat heidän unelma-ammateistaan. Sudip haluaa olla lentäjä, Narayan poliisi ja Janyka lääkäri. Kuvat ovat ottaneet norjalaiset vapaaehtoiset oman matkani jälkeen.

Kuva 20. Janykan tulevaisuuden haaveammatti: lääkäri.

Kuva 21. Narayanin tulevaisuudenhaaveammatti: poliisi.

Kuva 22. Sudipin tulevaisuuden haaveammatti: lentäjä.

Toivoa silti on. Muutamia kyläläisiä on lähtenyt kylästä opiskelemaan, mutta aina jonkun sponsoroimana, sillä rahaa pääkaupunkiin muuttamiseen ei ole. Ullpledd Nepalilainen perustaja, norjalainen edesmennyt mies, sponsoroit yhden kyläläisen tytön asumisen sekä opiskelun Katmandussa. Nykyään tyttö opiskelee sairaanhoitajaksi ja asuu Katmandun ytimessä. Myös toinen tietämäni tyttö, Kushma, lähti kylästä pois. Järjestön vapaaehtoiset, jotka asuvat Katmandussa, ottivat Kushman asumaan heidän kotiinsa ja nykyään hän käy lukiota siellä. Kyseiset vapaaehtoiset Pooja ja Shiva ovat nepalilaisia. Shiva on alun perin kotoisin kylästä, josta hän lähti nuorena miehenä töihin ja opiskelemaan Katmanduun.

7.2 Tyttöjen oikeudet ja asema yhteisössä

Tyttöjen asema kylässä on oletetusti heikompi kuin poikien. Kuten olen aikaisemmin todennut, Nepalilainen yhteiskunnassa vallitsee patriarkaalinen aatemaailma. Poikien tarpeet ja koulutukseen pääsy mielletään tärkeämmäksi kuin tyttöjen. Kylässä tyttöjen vähäisyys koulussa verrattuna poikiin ei ollut huomattava. Kuitenkin kouluun pääsy oli heille selkeästi vaikeampaa. Tytöt tekivät enemmän töitä kuin pojat, minkä vuoksi monet myöhästivät koulusta tai ei päässyt kouluun ollenkaan. Havainnoin kyseisiä tapauksia muutaman tytön kohdalla. He ilmaantuivat kolme tuntia myöhässä kouluun ja joinain päivinä he eivät tulleet kouluun laisinkaan.

Tyttöjen heikompi asema näkyi myös vapaa-ajalla sekä kyläläisten keskinäisessä kommunikaatiossa. Miehet tekivät pitkään töitä riisipellolla. Myös naiset työskentelivät riisipellolla sekä lisäksi valmistivat ruuan perheelleen. Huomasin, että kyläläiset eivät halunneet näyttää heidän patriarkaalisia arvojaan meidän länsimaalaisten naisten edessä. Silti pystyin havainnoimaan joitain piirteitä. Pukeutuminen oli yksi huomattavimmista asioista. Naisten piti peittää itsensä miltei kokonaan. Olkapäät eivätkä jalat saaneet näkyä tai nainen koettiin häpeällisenä. Vapaaehtoisille säännöt eivät olleet niin tarkat, mutta pyrimme kunnioittamaan heidän kulttuuriaan pukeutumalla melko peittävästi. Helteisen lämpötilan takia jouduimme välillä pukeutumaan hihattomaan paitaan, mutta emme ikinä jalkoja paljastaviin housuihin, esimerkiksi shortseihin. Juhla-asusteet olivat myös peittäviä, mutta erittäin kauniita ja monien festivaalien vuoksi pääsimme myös näkemään naisten juhla-asusteet, kuten kuvissa 23–25 näky.

Kuva 23. Kylän naiset katsomassa lapsia tanssimassa juhlapäivänä.

Suurimmaksi epäoikeudenmukaisuudeksi tyttöjen asemassa koin aiemmin mainitsemani chhaupadin, eli kuukautisten ajaksi eristämisen. Tämä tapa on yleinen kaikkialla Nepalissa ja erityisen tiukkaa maaseudulla, joissa perinteet ovat vahvoja. Kylässä eristyminen tarkoitti ulkona tai muussa rakennuksessa nukkumista ja sitä, että menstruoivat naiset eivät saaneet koskea ruokaan tai muihin ihmisiin eivätkä olla

Kuva 25. Äiti ja tytär.

Kuva 24. Koulun oppilas on pukeutunut paikalliseen festivaaliin.

keittiössä. Kuukautiset koettiin likaisiksi ja kylässä kuten muuallakin Nepalissa ajatellaan, että naiset ovat kuukautisten aikana saastaisia ja heitä ei silloin pidetä terveinä. Tämän ajatuksen vuoksi heistä ajatellaan, että he voivat jopa tartuttaa luultua sairauttaan myös muihin. Chhaupadi on terveyden kannalta vaarallista etenkin vähäisen ruuan sekä ulkona nukkumisen takia. Tytöt eivät pääse kouluun kuukautisten aikana, joten se myös osaltaan estää tyttöjen koulunkäyntiä. Kuukautiset siis heikentävät tyttöjen asemaa jopa hengenvaarallisella tasolla.

Yksi järjestön edellisistä vapaaehtoisista oli kylässä kuukautistensa aikana, minkä kyläläiset huomasivat. He kiivastuivat asiasta ja olivat pakottamassa vapaaehtoista nukkumaan ulkona eivätkä päästäneet häntä sisään syömään. Järjestöimme kuitenkin puuttui asiaan, sillä länsimaalaiset eivät jaa chhaupadin ideologiaa. Tuloksena vapaaehtoinen sai nukkua sisällä, mutta joutui syömään ja oleskelemaan ulkona. Miehet eivät olleet ainoita, jotka asiasta kiivastuivat. Myös vanhemmat naiset olivat suutuksissaan siitä, ettei chhaupadia noudatettu.

7.3 Lapsityö

Tutkimustuloksissa lapsityötä tulee ajatella kriittisesti. Sana lapsityö ei mielestäni kuvaa asianmukaisesti lapsien tekemää työtä kylässä olosuhteiden takia. Kylän olosuhteet olivat erilaiset kuin esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, sillä kylä toimi omavaraisesti ja kaikkien kyläläisten panos töihin oli välttämätöntä.

Melkein kaikki kylän lapset työskentelivät. Pienimmät lapset eivät työskennelleet tai heitä en ainakaan havainnut. Suurin osa työskentelevistä lapsista oli tyttöjä, jotka työskentelivät riisipellolla (kuva 26), tekivät kotitöitä tai autoivat muissa

Kuva 26. Solina tekemässä töitä koulun jälkeen riisipellolla.

askareissa kuten eläinten hoidossa. Havaitsin vain tyttöjä tekemässä töitä, mistä päätin, että pojat tekevät vähemmän töitä kuin tytöt tai eivät ollenkaan. Miehiä sen sijaan näkyi töissä, mutta poikia ei. Tyttöjä havaitsin jatkuvasti tekemässä töitä kylän ympäristössä.

Kuvassa 26 on minulle hyvin tutuksi tullut tyttö nimeltä Solina, joka teki päivittäin töitä riisipellolla. Hän, kuten muut koulun tytöt työskentelivät ennen ja jälkeen koulun. Joinain päivinä tytöt eivät osallistuneet kouluun ollenkaan töiden takia. Työskentely haittasi koulunkäyntiä myös siksi, että monet tulivat sen takia myöhässä kouluun tai joutuivat lähtemään aikaisemmin kotiin. Luokallani oli yksi oppilas, Malati, joka tuli erittäin köyhästä taloudesta. Malati ei asunut oman perheensä kanssa, joten hänen piti työskennellä enemmän kuin kenenkään muun lapsen, jotta hänelle annettaisiin kotona ruokaa. Hän tuli useasti myöhässä kouluun tai lähti aikaisemmin kotiin. Kahtena päivänä hän ei tullut kouluun ollenkaan. Kysyin opettajilta miksi hän ei ollut paikalla ja he vastasivat hänen olevansa töissä. Opettajat eivät pitäneet sitä merkittävänä tai edes huomionarvoisena asiana.

Kuten kuvasta 26 voi havaita, lapset kantoivat fyysisesti raskaita lasteja sekä käyttivät teräviä ja suuria veitsiä. Työ on siis fyysisesti erittäin raskasta pienelle lapselle. He työskentelivät pitkiä ajanjaksoja, mikä myös haittasi heidän koulunkäyntiänsä. Mikään näistä ei sovi yhteen lasten oikeuksien kanssa, eikä lapsityö ole laissa sallittua myöskään Nepalissa. Lapsityö ei ollut negatiivinen asia kylässä eikä sitä pidetty pahana. Lapsena työskentely oli normi. Lapset eivät kuitenkaan itse pitäneet työskentelystä. Monet heistä kertoivat minulle, että haluaisi mieluummin tehdä läksyjä tai leikkiä. Minulle ja monelle muulle länsimaiselle ihmiselle kyse on lapsityöstä. Kyläläisille kyse on lapsena työskentelystä.

7.4 Oikeus sanitaatioon, puhtaaseen juomaveteen ja terveydenhuoltoon

Nepalin perustuslaissa todetaan oikeus puhtaaseen ja turvalliseen juomaveteen ja sanitaatioon (Roelen ym., 2016, s. 16). Puhdas vesi ja viemäriverkosto on myös ihmisoikeus, joka julistettiin YK:n yleiskokouksessa vuonna 2010 (Unicef, 2020c). Kylässä juomavesi ei ole puhdasta. Sanitaation ja terveydenhuollon tasot ovat myös heikot. Solukhumbun alueella, jossa kylä sijaitsee, 90 % käyttää juomavetenä letkusta tulevaa vettä, joka ei ole puhdasta (Nepalmap, 2020). Kylässä noudatetaan samaa käytäntöä. Kyläläiset itse pitävät vettä juomakelpoisena. Ulkopuoliset Nepalissa asuvat ihmiset ovat kuitenkin sanoneet, että monet kyläläiset ovat sairastuneet vedestä, jotkut

Kuva 27. Tyypillinen käymälä.

Talossa, jossa asuin oli käymälä ulkona. Myös koulun pihalle oli rakennettu käymälä oppilaita varten. Koulun käymälä mahdollistaa myös osaltaan tyttöjen koulunkäyntiä. Peseytyminen tapahtui pihalla olevan letkun avulla. Muutamalla kylän asukkailla oli rakennettu pihalle letkusta suihkun tapainen tila, mutta se oli erittäin harvinaista. Yleisesti kyläläiset peseytyivät pihalletkujen avulla. Suurimpana ongelmana on naisten peseytyminen. Naiset eivät saa paljastaa vartaloansa, joten peseytyminen pitää tapahtua vaatteet päällä. Esimerkiksi hiukset pestiin niin, että vain pää kastui. Naiset sekä myös miehet peseytyvät harvoin. Itse en todistanut yhdenkään naisen peseytyvän kylässä muuta kuin pesemällä hiukset pihalletkun alla. Raskas työskentely riisipelolla sekä vaeltaminen paahtavassa ilmastossa vaatisivat jälkeensä peseytymistä. Ihmisen perushygieniasta huolehtiminen on tärkeää terveyden kannalta, mutta heidän kulttuurinsa ja olosuhteiden vuoksi se ei valitettavasti toteudu. Oikeus sanitaatioon tai puhtaaseen juomaveteen ei toteutunut tarvittavalla tasolla, mutta tulevaisuudessa siihen tulee toivottavasti muutos.

Terveydenhuolto kylässä on heikko. Kylässä ei ole lääkäriä, apteekkia tai minkäänlaista terveydenhuoltoa. Tämä on yksi suurimmista epäoikeudenmukaisuuksista ja myös järjestömme huolenaihe. Terveydenhuolto on elintärkeä selviytymisen ja elämisen kannalta, joten pidämme tätä tärkeänä asiana. Vaikka olosuhteet tulee ottaa huomioon, on puute terveydenhuollosta suuri epäkohta

ovat myös menettäneet henkensä sen vuoksi. Lapset ja aikuiset juovat tätä vettä päivittäin. Vettä saadaan pihalla olevista letkuista. Tämä on yksi epäoikeudenmukaisuuksista, jonka koin merkittävänä vaarana. Myös järjestömme nepalilaiset jäsenet ovat huolissaan juomaveden käytöstä. Puhtaan veden järjestäminen kylään onkin yksi järjestön asialistalla olevista aiheista.

Sanitaatiotilat ovat erittäin heikot. Monilla kylän asukkaista ei ole käymälää laisinkaan ja noin puolella asukkaista oli käymälä ulkona (kuva 27).

myös kyläläisten mielestä. Kuulin kyläläisiltä kaksi sairauskertomusta, joissa molemmissa naiset olivat menehtyneet sairauteen, joka olisi ollut hoidettavissa lääkäripalveluiden avulla. Terveystieteiden puuttuessa vakavista tai äkillisistä sairauksista kärsivät ovat hengenvaarassa. Kuvassa 28 näkyy Narayan, jonka käsi oli murtunut hänen kaatuessaan vuonna 2019. Kantoside ja sidetarvikkeet olivat vielä siihen aikaan heikot. Ennen vuotta 2020 kylässä ei ollut minkäänlaista terveydenhuoltoa. Lähin lääkäri ja apteekki on Nelen kylässä, joka on tuntien ajomatkan päässä Randepun kylästä. Autoja ei ole käytössä kylässä usein, joten lääkäriä tai lääkkeitä tarvittaessa heidän piti vaeltaa Nelen kylään. Terveystieteiden huolto kylässä on nyt parantunut. Vuoden 2020 alussa järjestimme norjalaiset vapaaehtoiset rahoittivat terveydenhuoltoa kylään. Kylässä käy nykyään kerran kuussa lääkäri, joka tarkastaa asukkaiden terveydentilaa ja tuo tarvittavia lääkkeitä. Norjalaiset vapaaehtoiset myös kunnostivat koulun tiloissa sijaitsevan lääkintähuoneen sekä opettivat koulun opettajille sekä muille kyläläisille perustaitoja terveydenhuollosta sekä ensiapua. He lahjoittivat lääkkeitä ja lääkintävälineitä, kuten tutkimuspöydän, pyörätuoleja, kävelykeppejä ja haavanhoito -ja sidetarvikkeita. Vaikka terveydentilaa yritetään kehittää, ei oikeus terveydenhuoltoon tällä hetkellä täysin toteudu.

Kuva 28. Narayan kantoside kädessä.

7.5 Lapsiavioliitot

Kylässä ei näkynyt suoranaisesti lapsiavioliittoja. Havainnoin lapsiavioliittoja vain päättelyn ja keskustelujen avulla. Tiesin jo etukäteen, että kylässä on lapsiavioliittoja ja tytöt ja nuoret naiset naitetaan vanhemmille miehille. Lapsiavioliitot ovat yleisiä Nepalissa, vaikka uusi lasten laki tuomitsee lapsiavioliitot ja ne ovat myös kielletty

lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan (Unicef, 2020b). Kuten olen aikaisemminkin todennut, lapsiavioliittojen uhreiksi joutuvat pääosin tytöt. Tämä hankaloittaa heidän koulunkäyntiänsä tai jopa lopettavat koulunkäynnin.

Lapsiavioliitot tulivat ilmi eritavoin. Kuvassa 29 näkyvä mies on 11-vuotiaan Solinan isä. Solina ja hänen pikkusiskonsa kertoivat tämän minulle. Heidän äitinsä oli nuori, reilusti nuorempi kuin isä, joten pystyin päättämään, että kyseessä on ollut lapsiavioliitto. Lapsiavioliittoja siis esiintyi kylässä, mutta niitä ei tuotu tai haluttu tuoda esiin vapaaehtoisten aikana. En siis havainnoinut lapsiavioliittoja suoranaisesti. Havainnoin niitä keskusteluista päättämällä ja aikaisemman tiedon mukaan. Tämän vuoksi en voi todeta kylässä tapahtuvien lapsiavioliittojen epäkohtia ja niiden merkitystä lasten kohdalla.

Yleisesti Nepalissa lapsiavioliitot tapahtuvat ilman lapsen suostumusta. Perinteet ja yhteisöjen sosiaaliset ja taloudelliset paineet ovat syitä lapsiavioliitoille. Voin havaintojen ja kokemuksieni perusteella tulkita, että lapsiavioliitot tapahtuvat kylässä perinteiden ja kulttuurin vuoksi. Kyläläiset olivat erittäin tarkkoja vanhoista perinteistä ja kulttuurin sekä yhteiskunnan normien ylläpitämisestä. Myös taloudellisella tuella on varmasti painoarvoa ottamalla huomioon köyhyyden.

Kuva 29. Solinan isä.

7.6 Yhteenveto tuloksista

Tarkastelin tutkimuksessani lasten oikeuksia ja niiden toteutumista kylässä. Tutkimuskysymykseni olivat: Mitä lapsen oikeuksia Shree Naba Jyoti Silvano Basic Schoolin opetuksessa toteutuu ja millaisia oikeuksia jää toteutumatta? Millä tavoin minä vapaaehtoistyöntekijänä koin lasten oikeuksien toteutuvan tutkimuskylässä yleisellä tasolla?

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastauksissa on selkeä linja. Lasten oikeudet eivät toteutuneet opetuksessa. Heillä oli oikeus ilmaiseen peruskoulutukseen, mutta peruskoulutuksen laatu ja toteutus oli heikkoa. Järjestömme avustuksista huolimatta koulun opetustaso on heikkoa epäpätevien opettajien, materiaalipuutteiden, pitkien koulumatkojen sekä opetuksen laadun takia. Jatko-opiskelumahdollisuudet ovat köyhyyden vuoksi erittäin harvinaisia. Jatko-opiskelumahdollisuudet ovat mahdollisia useasti vain ulkopuolisten tahojen avustuksella, vaikka moni lapsi niistä haaveili. Otin huomioon myös kylän olosuhteet ja opetuksen merkityksen niihin verrattuna. Opiskelu ja peruskoulutus ei ole elintärkeää kyläläisille, jotka kohtaavat köyhyyttä ja vakavia puutteita terveydenhuollosta. Totesin havaintojeni perusteella, että koulutuksella oli paljon merkitystä lapsille. Koulutus antaa myös heille mahdollisuuden, joka tulisi kuulua jokaiselle lapselle.

Vastasin toiseen tutkimuskysymykseen kartoittamalla viittä eri lasten oikeutta, jotka ovat kiistanalaisia ja heikossa asemassa Nepalissa myös yleisesti. Kartoitin niitä lasten oikeuksia, joissa koin epäoikeudenmukaisuuksia. Näitä olivat tyttöjen oikeudet, oikeus sanitaatioon, terveydenhuoltoon ja puhtaaseen juomaveteen, lapsiavioliitot ja lapsityö. Tyttöjen asema oli kylässä selkeästi heikompi kuin poikien. Tyttöjen heikko asema vaikutti negatiivisesti heidän terveyteensä, koulunkäyntiin sekä sosiaaliseen elämään. Juomavesi ei ollut puhdasta. Kyläläiset joivat vettä ja monet heistä ovat sairastuneet vakavasti epäpuhtaan veden takia. Terveydenhuoltoa ei ole ollut kylässä ollenkaan ennen vuotta 2020. Vuonna 2020 kylässä alkoi käydä lääkäri kerran kuussa järjestömme avustuksien voimin. Lapsiavioliittojen esiintymisestä tein epäsuoria havaintoja. Sain tietooni lapsiavioliittojen olemassaolosta lapsilta sekä ulkopuolisilta luotettavaksi koetuilta henkilöiltä. Havaitsisin lapsiavioliittoja myös analysoidessani kuvia, joissa huomasin avioparien ikäeroja. Lapsityö oli selkeästi esillä. Lapsityön olemassa olosta ei ollut minkäänlaista epäselvyyttä, sitä näkyi jatkuvasti ja siitä puhuttiin avoimesti. Lapsityötä ei kuitenkaan pidetty negatiivisena asiana, vaan normina. Olosuhteisiin verrattuna kyläläiset sekä myös länsimaalaiset eivät kokeneet lapsityötä yhtä pahana asiana kuin esimerkiksi Katmandun seudulla. Kylä on

omavarainen ja köyhä, joten on oletettavaa, että kaikki osallistuvat työntekoon. Tytöt tekivät havaintojeni mukaan enemmän töitä kuin pojat. Lapsityötä oli silti vaikea katsella sormien läpi, enkä itse kokenut sitä oikeudenmukaisena, sillä se vaikutti negatiivisesti moneen asiaan. Lapsien työskentely haittasi heidän koulunkäyntiänsä, terveyttään sekä oikeuttaan elää omaa lapsuuttaan. Lapsilla ei välillä ollut aikaa tehdä läksyjä tai leikkiä kavereiden kanssa.

8 Luotettavuus

Luotettavuuden pohtiminen ja siihen vaikuttavien asioiden esiintuominen on hyvin oleellinen ja tärkeä osa etnografista tutkimusta. Etnografisen tutkimuksen kirjoittajan täytyy ottaa huomioon tutkimuksen eettisyys ja poliittisuus. Tutkijalla on suuri valta ja vastuu tutkimuksen eettisyydestä; tutkimussuhteista, tulkitsemisen ja todellisuuden erottamisesta ja inhimillisyyden huolehtimisesta tutkimuksessa. Vaarana on, että asioita yksinkertaistetaan ja tutkittavien oma ääni jää auktoriteettiasemassa olevan tutkijan varjoon. (Salo, 2007, s. 229.) Tutkimustuloksia kirjoittaessani pyrin tuomaan jatkuvasti erilaiset olosuhteet huomioon. Erot olosuhteissa ovat merkittävät ja tällä tavoin muuttavat tutkimustuloksien tulkintaa ja arviointia. Pyrin tiedostetusti poistumaan auktoriteettiasemastani tutkimusta tehdessäni. Tiedostan, että minulla on vastuu ja auktoriteettiasema. Olen mielestäni säilyttänyt inhimillisyyden tutkimuksessani ja se onkin yksi tutkimukseni peruselementeistä, joka kulkee tutkimuksen mukana niin sanottuna ”punaisena lankana”. Mahdollisena vaarana tutkimuksessani on, että tutkimuksestani on jäänyt oleellisia tietoja pois. En välttämättä havainnut tai saanut tietää kaikkia kylässä tapahtuvia asioita, jotka olisivat voineet olla tutkimuksen kannalta merkittäviä. Havainnot on tehty ulkopuolisen silmin, mikä on tärkeä ottaa huomioon tutkimuksen luotettavuutta tarkastellessa.

Olin kentällä toisaalta hyvin lyhyen ajan. Tutkimuskohde oli syrjäinen vuoristokylä, jonka olosuhteet olivat köyhät. Lappalaisen (2007, s. 10) mukaan syrjäytettyjen ihmisryhmien elämän tutkiminen on tyypillistä etnografiselle tutkimukselle, mikä herättää kysymyksen tutkijan valta-asemasta ja eettisyydestä. Tutkimuksessani jouduin miettimään valtasuhteita sekä tutkimuksen eettisyyttä, sillä tutkimukseni sijoittui elinoloiltaan huomattavasti minua heikommassa asemassa olevien ihmisten yhteisöön. Otin olosuhteet huomioon eri lasten oikeuksia tarkastellessani. Kylässä paikan päällä en kokenut olevani valta-asemassa. Koin, että kyläläiset olivat enemmän valta-asemassa kuin minä ja elin aikaani kylässä heidän elämäntyyliään sekä heidän kulttuurinsa ja perinteiden mukaisesti. Tutkimusta tehdessäni Suomessa valta-asetelma oli oletettavasti muuttunut. Pyrin tuomaan esille, että lapsen oikeudet eivät toteudu usein olosuhteiden ja epätietoisuuden takia. Valinnat ja vaihtoehdot ovat etuoikeuksia, joita heillä ei ole. Köyhyyttä ei myöskään koettu negatiiviseksi ja suurin osa ihmisistä oli onnellisia. Sen takia myös köyhyyttä tarkastellessa on otettava huomioon, että varallisuus ei ole suoraan verrannollinen onnellisuuteen. Köyhyys kuitenkin vaikutti heidän hyvinvointiinsa ja esti osan lapsen oikeuksien toteutumisesta.

Tutkimusta tehdessäni pidin inhimillisyydestä ja eettisyydestä kiinni, mutta kohtasin tosiasiat tosina.

Tutkimuseettisyyden kysymykset ovat tutkimukseni kannalta merkittäviä. Järjestöllä on oikeus julkaista kuvia kylästä, kyläläisistä, vapaaehtoisista, koulusta ja koulun toiminnasta. Virallista kuvauslupaa ei ole, vaan sanallinen lupa kyläläisiltä. Järjestömme julkaisee paljon sosiaaliseen mediaan kuvia kylästä, jotka ovat vapaaehtoisten ottamia. Kyläläiset tietävät järjestömme toiminnan tarkoituksen ja ovat kiitollisia avustamme. Kuvien ottaminen ei ole ollut heille ongelma. Suurin osa kyläläisistä halusi tulla kuvatuksi ja pyysi minua monesti kuvaamaan heitä. Lupasin teettää heille ottamiani kuvia ja tuoda niitä mukaan seuraavan kerran, kun menen kylään. Vapaaehtoisilta on kysytty luvat kuvien ja heidän nimiensä käyttöön. Kyläläisten nimien käyttö on myös tarkistettu vapaaehtoisilta Nepalista, jotka käyvät kylässä useammin. Kyläläiset eivät tienneet tutkimuksestani paikalla ollessani, sillä en myös itsekään vielä tiennyt, että aion tehdä pro gradu -tutkielmani kylästä. Kun päätin tutkielmani aiheen, kysyin ja tarkistin asian Nepalilaisilta. Olen saanut heiltä myös apua tutkielmani kanssa.

9 Pohdintaa

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää lasten oikeuksien toteutumista Randepun kylässä. Monet lasten oikeudet eivät toteutuneet, mikä oli ennalta arvattavaa. Olosuhteet, kulttuurien eroavaisuudet, inhimillisyys ja hengissä selviämisen periaatteet ovat välttämättömiä aiheita tunnistaa sekä tiedostaa tutkielmani kohdalla. Kyseiset aiheet liittyvät vahvasti tutkielmani syntyyn ja sen kulkuun. Tutkielmani ainutlaatuisen aiheen sekä etnografisen lähestymistavan takia tutkielma ei ole yksiselitteinen eikä ehdoton. Tutkielmani aihe sisältää paljon vivahteita ja kerroksia, joihin olisin voinut tarttua tai tutkia lisää. Pysyin kuitenkin omissa tutkimuskysymyksissäni ja analysoin aineistoa niiden suuntaisesti. Tutkimuskysymysten alla oli toisinaan vaikea pysyttäytyä, sillä aineistoa oli paljon moneen suuntaan. Jouduin monesti hyppäämään ulos tutkijan asemasta ja tarkastelemaan tutkielmani kulkua lukijana. Aihe oli minulle hyvin henkilökohtainen ja tärkeä, mikä välillä vaikeutti objektiivisuuteen pyrkivää otettani.

Tutkielman teoriaosassa kartoitin laajalti Nepalin yleistä tilannetta lapsen oikeuksien ja koulutuksen puolelta. Tämä toimi hyvänä vertailukohteenä analysoidessani lapsen oikeuksien toteutumista kylässä. Nepalin pääkaupungissa Katmandussa koulutus on melko hyvällä tasolla. Yksityisiä kouluja on paljon, joissa koulutuksen taso on oletettavasti korkeampi. Koulutusta pidetään pääkaupungissa yleisesti tärkeänä ja siitä puhutaan ihmisoikeutena. Randepun kylässä koulutusta ei pidetty yhtä suurella arvolla ja en usko, että he tiesivät sen olevan jokaisen lapsen oikeus. Koulutuksen merkitys lapsille vaihteli. Osa heistä rakasti koulunkäyntiä ja heidän hyvinvointinsa parani koulun avulla merkittävästi. Pieni osa lapsista ja suuri osa vanhemmista taas ei pitänyt koulunkäyntiä tärkeänä. Kyläläisten näkökulmasta katsoen ymmärrän tilanteen. Hengissä selviäminen tai pelkästään kylässä eläminen ei ole kiinni koulutuksesta. Koulutus mahdollistaa heille asioita, mutta he tulevat toimeen myös ilman sitä. Laajemmin ymmärretään, että koulutus nostaa elintasoja ja hyvinvointia, mutta tämä tapahtuu laajemmassa perspektiivissä. Siihen toki pyritään, mutta yksittäisen kyläläisen näkökulmasta koulutuksen tärkeys voi tuntua etäiseltä eikä välttämättä koeta, että omana elinaikana tapahtuisi suurempaa muutosta.

En usko, että lapset tiedostivat, että lapsiavioliitot ja lapsityö ovat lailla kiellettyjä Nepalissa. En usko, että he tiesivät juomaveden olevan epäpuhdasta. He eivät varmaankaan tienneet, että on olemassa hygieenisimpiä käymälöitä ja oikeita suihkuja. En myöskään usko, että he osasivat edes unelmoida tasa-arvoisen elämän puolesta. Vaikka en halua puhua kyläläisistä uhreina enkä asettaa heitä ala-arvoiseen valoon,

pitää minun silti todeta kyseisten epäoikeudenmukaisuuksien takia kylän lapsien olevan olosuhteidensa uhreja. He eivät tiedä paremmasta, joten he ovat onnellisia tai he ainakin vaikuttavat onnellisilta. Lapsen oikeuksia kylässä oli mielenkiintoista tutkia, sillä halusin myös selvittää, miten kylän toiminta eroaa Nepalin pääkaupungin toiminnasta. Tulin siihen lopputulokseen, että ero on suuri. Katmandussa asuva nepalilainen vapaaehtoispariskunta vei oman lapsensa kylään vierailulle. Tapasin lapsen Katmandussa asuessani heidän luonaan. He kertoivat huvittuneina, miten lapsi ei viihtynyt kylässä ja ei suostunut käymään heidän käymälöissään. Hän oli myös ihmetellyt miksi kaikki pukeutuvat niin köyhästi ja teki muita melko samanlaisia havaintoja, mitä varmasti moni länsimaalainenkin tekisi. Tämä herätti minut siihen, että kylä tosissaan on köyhä ja vaikka Nepal on maana myös köyhä, on köyhempi silti olemassa.

Länsimaalaisena ihmisenä tiedostin, että tutkielmaa kirjoittaessani minun pitää suhtautua kriittisesti omaan länsimaalaisuuteeni ja tottumuksiini hyvinvointivaltiosta. Tutkielma olisi voinut olla hyvin erilainen nepalilaisen kirjoittamana. Teoriat ovat kuitenkin paikkansapitäviä, vaikka monet Nepalin kehityssuunnitelmista kuulostaa kaukaisilta. Köyhyys, korruptio sekä ihmisoikeudet ovat heikossa asemassa Nepalissa, josta olen erittäin huolissani. Vaikka järjestömme on pieni, koen, että sillä on suuri vaikutus. Toivon myös, että tutkielmani herättää mielenkiintoa ja kasvattaa tietoisuutta Nepalin tilanteesta sekä myös meidän järjestöstämme. Nepal ei ole monille ihmisille tuttu, eikä etenkään sen köyhyys ja luonnonkatastrofit. Vaikka kylän lapset ovatkin olosuhteidensa uhreja, ei voi kiertää totuutta ja lasten oikeuksien merkitystä. Jokainen lapsi ansaitsee mahdollisuuden ja turvallisen elämän. Lukuisia lapsia on nälänhädässä tai jumissa keskellä sota-aluetta ympäri maailman. Yksikään heistä ei ansaitse kohtaloonsaan. Tämän vuoksi tutkielmani on tärkeä ja merkittävä. Tieto on yksi suurimmista aseista, jolla voidaan taistella hyvän puolesta.

Kokemus vaikutti minuun huomattavasti tulevana luokanopettajana.

Gloaalikasvatuksella on nyt minulle täysin uusi merkitys ja uskon, että tulen panostamaan siihen tulevan luokanopettajan urani aikana. Sosiaalisen ja globaalisen oikeudenmukaisuuden ymmärtäminen ja siitä oppiminen ohjaa oppilaita elinikäiseen oppimiseen. Uskon, että omien kokemuksieni vuoksi voin antaa oppilaille konkreettista näkemystä siitä, mitä maailmalla tapahtuu ja miten lapsen oikeudet toteutuvat eri puolella maailmaa. Pyrin siihen, että kasvatan tulevista oppilaistani aktiivisia maailmankansalaisia ja autan heitä ymmärtämään, että jokainen heistä voi vaikuttaa ja

edistää globaalia oikeudenmukaisuutta omalla toiminnallaan. Kuten Ullpledd Nepal Ry:n perustaja tapasi sanoa: *“little help is better than nothing”*.

Lähteet

Bagayoko, S. & Tawah, S. (2018). Vallankäyttöä linssin edessä ja takana: Visuaalinen etnografia ja kaksi tutkimusta Länsi-Afrikasta. Teoksessa P. Hämeenaho & E. Koskinen-Koivisto (toim), *Moniulotteinen etnografia* (s.185–212). Ethnos-toimite, 17. Helsinki: Ethnos ry.

Bellamy, C. (1998). *The state of the world's children 1999*. Lontoo: Unicef.

Bureau of international labor affairs (2018). *Findings on the worst forms of child labor: Nepal*. Luettu 6.2.2020. Saatavissa:

https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/ILAB/child_labor_reports/tda2018/Nepal.pdf

Cantón, A. & Garcia, B. (2018). Global citizenship education. *New Directions for Student Leadership*, 2018(160), 21–30. Luettu: 10.11.2019. Saatavissa:

<https://doi.org/10.1002/yd.20307>

Central Intelligence agency (2020). World factbook. Luettu 4.3.2020. Saatavissa:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/np.html>

Claude, R. P. (2005). The right to education and human rights education. *Sur International Journal on Human Rights*, 2, 37–59. Luettu 1.6.2020. Saatavissa:

<https://sur.conectas.org/wp-content/uploads/2017/11/sur2-eng-full.pdf>

Dangal, R. (2011). Country profile Nepal. *Disaster Risk Management: Policies and Practices in Nepal*. Kobe: Asian Disaster Reduction Center.

District coordination committee office (2019). Solukhumbu, Nepal. Luettu 19.11.2019.

Saatavissa: <http://dcssolukhumbu.gov.np/ne-brief-introduction/>

Gajurel, D. (2007). *Child rights in Nepal*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa:

https://www.researchgate.net/publication/228263197_Child_Rights_in_Nepal#pf8

Girls not brides (2018). Where does it happen. Luettu 4.2.2020. Saatavissa:

<https://www.girlsnotbrides.org/where-does-it-happen/atlas/>

Hakalehto, S. (2018). *Lapsioikeuden perusteet*. Helsinki: Alma Talent.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2000). *Tutki ja kirjoita* (6. uud. laitos.). Helsinki: Tammi.

Humanium (2019). *Children of Nepal: Realizing children rights in Nepal*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa: <https://www.humanium.org/en/nepal/>

Humanium (2018). *Map on the respect of children's rights worldwide*. Luettu 20.11.2019. Saatavissa: <https://www.humanium.org/en/map-respect-children-rights-worldwide/>

Human Rights Watch. (2020). World report 2019: Nepal. Luettu: 2.3.2020. Saatavilla: <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/nepal>

Hämeenaho, P., & Koskinen-Koivisto, E. (2018). Etnografian ulottuvuudet ja mahdollisuudet. Teoksessa P. Hämeenaho & E. Koskinen-Koivisto (toim.), *Moniulotteinen etnografia* (s.7–32). Ethnos-toimite, 17. Helsinki: Ethnos ry.

International Labour Office (ILO) & Central Bureau of Statistics of Nepal (CBS) (2012). *Nepal child labour report: based on data drawn from the Nepal Labour Force Survey 2008*. Luettu 17.2.2020. Saatavissa: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/--ro-bangkok/---ilo-kathmandu/documents/publication/wcms_182988.pdf

Interpedia. (26.4.2019). *Unelmana Nepal ilman lapsityötä*. Viitattu 19.11.2019. Saatavissa: www.youtube.com/watch?v=CdMvcppPPuM

Kankkunen, T. (2007). Monimediaisuuden äärellä. Teoksessa S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.), *Etnografia metodologiana: lähtökohtana koulutuksen tutkimus* (s. 177–207). Vastapaino: Tampere.

Koskela, H. (2018). Kuinka tavoittaa hoivakodin henki? Valokuvaelisitaatio tutkimusmetodina. Teoksessa P. Hämeenaho & E. Koskinen-Koivisto (toim.), *Moniulotteinen etnografia* (s. 212–235). Ethnos-toimite, 17. Helsinki: Ethnos ry.

Lappalainen, S. (2007). Johdanto. Mikä ihmeen etnografia. Teoksessa S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.), *Etnografia metodologiana: lähtökohtana koulutuksen tutkimus* (s. 9–14). Vastapaino: Tampere.

Lindholt, L., Lindholt, L. & Schaumbur-Müller, S. (2005). *Human rights and local/living law*. Leiden: Nijhoff Publisher.

Maskay, B. K. & Maskay, B. K. (1995). *Social development in Nepal*. Kathmandu: United Nations Association of Nepal.

National Human Rights Commission (NHRC). (2018). *Trafficking in persons in Nepal. National report*. Lalitpur, Nepal. Luettu 17.2.2020. Saatavissa: http://www.nhrcnepal.org/nhrc_new/doc/newsletter/NHRC_National_Report_TIP_in_Nepal_September_2018.pdf

NepalMap. (2020). *Solukhumbu*. Luettu 4.3.2020. Saatavissa: <https://nepalmap.org/profiles/district-68-solukhumbu/>

Pelastakaa lapset. (2020). *Työmme maailmalla: lapsiköyhyys: Nepal*. Luettu 17.2.2020. Saatavissa: <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme-maailmalla/lapsikoyhyys/nepal/>

Rantala, T. (2006). Etnografisen tutkimuksen perusteet. Teoksessa J. Metsämuuronen (toim.), *Laadullisen tutkimuksen käsikirja* (s. 215–283). Helsinki: Methelp.

Ranta-Tyrkkö, S. (2005). Lihaa ja verta. Etnografisen kenttätöön ruumiillisuus. Teoksessa A. Hirsaho, M. Korpela & L. Rantalaiho (toim.), *Kohtaamisia rajoilla* (s. 225–246). Tampere: Tammerpaino.

Rimaila, E. (23.2.2016). Depika pääsi kotiin (blogikirjoitus). Luettu 4.4.2020. Saatavissa: <https://unicef.typepad.com/main/2016/02/depika-pääsi-kotiin.html>

Rimaila, E. (4.2.2019). Neljä kuollut Nepalissa kuukauden sisällä kuukautisiin liittyvän perinteen takia. *Helsingin Sanomat*. Luettu 20.5.2020. Saatavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005989632.html>

Roelen, K., Chettri, H., Pun, B., Rayamajhi, S., Dangal, H. & Sjöblom, D. (22.3.2016). Improving social protection's response to child poverty and vulnerability in Nepal. *Save the Children Finland*. Saatavissa: <https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2016/04/04140910/SC-Nepal-IDS-paper-2016-Final1.pdf>

Salo, U. (2007). Etnografinen kirjoittaminen. Teoksessa S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.), *Etnografia metodologiana: lähtökohtana koulutuksen tutkimus* (s. 227–246). Vastapaino: Tampere.

Singh, S., Bøhler, E., Dahal, K. & Mills, E. (4.7.2006). The state of child health and human rights in Nepal. *Plos Medicine* 3(7), e203.

<https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030203>

Suomen suurlähetystö, Kathmandu (2020). *Nepal*. Luettu 6.2.2020. Saatavissa:

<https://finlandabroad.fi/web/npl/etusivu>

Suomen YK-liitto (2016). *YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus ja sopimuksen valinnaiset pöytäkirjat*. Luettu 4.3.2020. Saatavissa:

https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/Lapsen_oikeudet_2016_fi_net.pdf

Suomen YK-liitto (2020). *Lasten oikeudet*. Luettu 4.2.2020. Saatavissa:

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet/lasten-oikeudet>

Transparency International (2020). *Countries: Nepal*. Luettu 2.2.2020. Saatavissa:

<https://www.transparency.org/country/NPL#>

Ulkoasiainministeriö (2017). *Country strategy for development cooperation Nepal 2016-2019*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa:

https://um.fi/documents/35732/48132/country_strategy_for_development_cooperation_nepal_2016_2019/bb247b65-4ecc-df47-006d-363567ed0faa?t=1528711373905

Ulkoministeriö (2020). *Suomen kehitysyhteistyö Nepalissa*. Luettu 2.1.2020.

Saatavissa: <https://um.fi/kehitysyhteistyö-nepal>

UNESCO (2003). *Gender and Education for All: The Leap to Equality; EFA global monitoring report, 2003/4; summary report*. Pariisi: UNESCO. Luettu 4.3.2020.

Saatavilla: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000132550>

UNESCO Institute of Statistics. (2020). Luettu 6.2.2020. Saatavissa:

<http://uis.unesco.org/en/country/np>

UNESCO Office Kathmandu & Nepal Ministry of Education. (2015). *Education for All national review report: 2011-2015 (Nepal)*. Luettu 20.2.2020. Saatavissa:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232769>

Unicef (2016a). *Annual Report 2016: Nepal*. Luettu 3.3.2020. Saatavissa:

https://www.unicef.org/about/annualreport/files/Nepal_2016_COAR.pdf

Unicef (2016b). *Global initiative on out-of-school children*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa: <https://www.unicef.org/nepal/sites/unicef.org.nepal/files/2018-07/All%20children%20in%20school-report%202016.pdf>

Unicef (2017). *Children in Nepal*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa: <https://www.unicef.org/nepal/children-nepal>

Unicef (2018a). *Country office Annual Report 2018*. Luettu 3.3.2020. Saatavissa: https://www.unicef.org/about/annualreport/files/Nepal_2018_COAR.pdf

Unicef (2018b). *Water and Sanitation (WASH)*. Luettu 19.8.2020. Saatavissa: <https://www.unicef.org/nepal/water-and-sanitation-wash>

Unicef (2020a). *Child marriage*. Luettu 17.2.2020. Saatavissa: <https://www.unicef.org/protection/child-marriage>

Unicef (2020b). *Lapsiavioliitto*. Luettu 13.2.2020. Saatavissa: <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-paakohteet/suojelu/lapsiavioliitto/>

Unicef (2020c). *Vesi, sanitaatio ja hygienia*. Luettu 2.3.2020. Saatavissa: <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-paakohteet/terveys/vesi/>

Unicef Data (2020). Luettu 2.2.2020. Saatavissa: https://data.unicef.org/resources/data_explorer/unicef_f/?ag=UNICEF&df=GLOBAL_D_ATAFLOW&ver=1.0&dq=.PT_CHLD_5-17_LBR_ECON+PT_CHLD_5-17_LBR_ECON-HC..&startPeriod=2016&endPeriod=2019

United Nations (2014). *World Economic Situation and Prospects (WESP): Country classification*. Luettu 30.1.2020. Saatavissa: https://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2014wesp_country_classification.pdf

United Nations. (23.6.1997). ”*If information and knowledge are central to democracy they are conditions for development*”, says secretary-general. Luettu 4.10.2019. Saatavissa: <https://www.un.org/press/en/1997/19970623.sgsm6268.html>

UNDP. (2013). United Nations Development Programme. Project document: *Strengthening National Planning and Monitoring Capacity*. Luettu 28.1.2020. Saatavissa: https://www.np.undp.org/content/dam/nepal/docs/projects/SNPMC/UNDP_NP_SNPMC-project-document.pdf

UNDP. (2019a). United Nations Development Programme *Human Development Report*. Luettu 28.1.2020. Saatavissa: <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/NPL>

UNDP. (2019b). United Nations Development Programme. UNDP in Nepal. *Nepal braces for graduation from an LDC*. Luettu 28.1.2020. Saatavissa: https://www.np.undp.org/content/nepal/en/home/operations/projects/poverty_reduction/snpc/nepal-braces-for-graduation-from-an-ldc/

UNCTAD. (2000). United Nations Conference on Trade and Development. *The least developed countries 2000 report*. New York; Geneva: United Nations. Luettu: 8.3.2020. Saatavissa: https://unctad.org/en/Docs/ldc2000_en.pdf

UNCTAD. (2001). United Nations Conference on Trade and Development. *Country presentation by the government of Nepal*. Brussels: United Nations.

UNCTAD. (2019). United Nations Conference on Trade and Development. *The least developed countries 2019 report*. New York: United Nations. Luettu 1.2.2020. Saatavissa: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ldcr2019_en.pdf

Vervaeck, A. & Daniel, J. (25.5.2015). Deadly Nepal Gorkha/Kodari earthquakes - 8,902 people dead + 250 missing & list of names. *Earthquake Report 2015*. Luettu 19.11.2019. Saatavissa: <https://earthquake-report.com/2015/04/25/massive-earthquake-nepal-on-april-25-2015/>

World Bank (2018). *GDP per capita Nepal*. Luettu 28.1.2010. Saatavissa: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD?end=2018&locations=NP&start=2000>

World factbook (2020). Central Intelligence agency. Luettu 4.3.2020. Saatavissa: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/np.html>

Worldometer (2020). *Nepal population*. Luettu 30.1.2020. Saatavissa: <https://www.worldometers.info/world-population/nepal-population/>

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista (1989). Luettu 19.11.2019 Saatavissa:
https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf)